A°. 1821. N°. 31.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, den 4 AUGUSTUS, 1821.

Publicatie.

Wij GODERT ALEXANDER GERARD PHILIP BARON VAN DER CAPELLEN, *Kommandeur van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië, enz, enz, enz.*

IN RADE.

Aan allen die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doen te weten:

Nademaal de deliberatien over de middelen, waardoor, naar aanleiding van Onze publikatie van den 3den juli 1819, aan de belasting op de vaste en onroerende goederen, eene meer regelmatige, zekere en algemeene werking zal kunnen worden gegeven, niet tijdig genoeg kunnen afloopen om die maatregelen nog in dezen jare te kunnen van toepassing maken.

Zoo is het, dat Wij hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, zoo als Wij bepalen bij deze, dat in alle residentien van het eiland Java, alwaar de belasting van het half proCent op de vaste en onroerende goederen reeds werkelijk bestaat, dezelve voor dit loopende jaar zal worden geheven op denzelfden voet, en binnen dezelfde termijnen, als voor den jare 1819 waren vastgesteld, bij Onze voormelde publikatie van den 3den juli van dat jaar.

En op dat niemand hiervan onwetenheid voorwende, zal deze alomme waar zulks gebruikelijk is, worden geaffigeerd en gepubliceerd in de Nederduitsche, Inlandsche en Chinesche talen.

Lasten en bevelen voorts, dat alle hoogere en lagere kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den zesden juli een duizend acht honderd een-en-twintig.

Ter ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade.

De algemeene secretaris,
J. C. BAUD.

Publicatie.

Wij GODERT ALEXANDER GERARD PHILIP BARON VAN DER CAPELLEN, *Kommandeur van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië, enz., enz., enz.*

IN RADE.

Aan allen die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doen te weten:

Bij de publikatien van het voormalig Hollandsch Gouvernement van den 4den september 1810 en 5den februari 1811, zijn onderscheidene bepalingen gemaakt omtrent het jattij-hout, op partikuliere landerijen vallende, in substantie hierop nederkomende, dat de eigenaars van zoodanige landerijen vrijheid zullen hebben om dat hout voor eigen gebruik te bezigen, doch dat daarvan geen vervoer of verkoop mag geschieden dan met voorkennis van en na voorafgaande merking door de plaatselijke autoriteiten, en tegen betaling van eene belasting van *tien ten honderd* aan den lande.

Die bepalingen zijn nimmer ingetrokken, en zijn integendeel duidelijk aangehaald bij de voorwaarden waarop in de maand januari 1813, door het Britsch bestuur eenige landerijen zijn verkocht geworden.

In weerwil van den alzoo blijkbaren wil der tijdelijke regeringen dat geen jattij-hout op partikuliere landerijen vallende, zoude worden vervoerd of verkocht, anders dan onder de bepalingen en tegen betaling der recognitie, hiervoren aangehaald, schijnt echter het denkbeeld te bestaan dat de daaromtrent gemaakte verordeningen niet langer in werking zijn.

Wij hebben daarom noodig geacht, uitdrukkelijk te verklaren, gelijk Wij verklaren bij deze, dat de bepalingen en restrictien op het vervoeren en verkoopen van jattij-hout, op partikuliere landerijen groeijende, gearresteerd bij publikatien van den 4den september 1810 en 5den februari 1811, nog ten worden beschouwd nog te zijn in volle kracht en werking en dat mitsdien geen jattij-hout, onder die descriptie vallende, mag worden vervoerd of verkocht dan tegen betaling van eene belasting van *tien ten honderd* aan het gouvernement en na alvorens aan de plaatselijke autoriteiten naauwkeurig opgegeven en door hen gemerkt te zijn, alles op de wijze en poenaliteiten bij die publikatien omschreven.

En op dat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze alomme waar zulks gebruikelijk is, worden geaffigeerd en gepubliceerd in de Nederduitsche Inlandsche en Chinesche talen.

Lasten en bevelen voorts dat alle hoogere en lagere kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zooveel hem aangaat aan de naauwkeurige uitvoering dezer de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den vier-en-twintigsten juli een duizend, acht honderd een en twintig.

VAN DER CAPELLEN.

Ter ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade.

De secretaris,
P. LE CLERCQ.

BENOEMINGEN.

Tot adjunct algemeenen boekhouder *J. A. van Leeuwen.*

Tot kommiesen der eerste klasse, *E. Heijmann* en *G. F. Weijdmann.*

Tot kommiesen der 2de klasse, *B. C. Wijkman, F. Droop* en *J. W. van Beek.*

Voorts is de 2de luitenant bij de koloniale marine, *F. Droop*, als zoodanig honorabel ontslagen.

MILITAIR DEPARTEMENT.

BENOEMINGEN.

Geneeskundige dienst.

Tot chirurgijn der 3de klasse bij het hospitaal te Weltevreden, de fuselier bij het algemeen depôt, *E. Agnus.*

Tot chirurgijn der 3de klasse bij het bataillon infanterie No. 21, de elève bij den geneeskundige dienst, *J. van der Horst.*

5de regement, 2de bataillon artillerie.

Tot 2de luitenant en officier van kleeding en wapening, den fourier bij hetzelfde regement, *G. Schmidt.*

PENSIOENEN.

Gepensioneerd den 2de luitenant bij het bataillon infanterie No. 20, *P. B hm.*

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Juli 27 — *Ned. schip Auguste, A. Bezemer, van Padang den 20 juli 1821.*

— 28 — *Z. M. fregat Dagerand, kapitein luitenant W. Tieman, van Palembang den 6 juli, passagiers, de kolonel, chef van den generalen staf der Palembangsche expeditie La fontaine, en verders de ex-Sultan van Palembang, benevens deszelfs gevolg.*

— 29 — *Ned. schip Evertse, W. Bosch, van Paccalongang & Tagal den 22 juli, passagier, de heer T. Stasslie.*

— 30 — *Amerik. brik Hindo, J. Gardner, van Samarang den 27 juli; schip Louiza, Smith, van do. den do.*

— 31 — *Eng. brik John Sore, Predhum, van Madras, Poelo Pinang, Malacca & Riouw den 9 juni, passagiers, de heeren van den Caspar, P. Jeth, J. S. Parsadan, J. Satur, J. Arothooij en vrouw, jonge jufv. J. Manuk, 2 soldaten, 6 Chinesen en 1 Arabier; schip Brittannia, C. C. Clark, van China den 24 dito. — Ned. brik Fortuin, J. Faber, van Tagal den 26 juli; dito. Cato, M. Voogd, van Paccalongang den dito., passagier, de heer J. B. Catti; schoener Rembang, C. Stricker, van Paccalongang & Tagal den 29 do., passagier, de heer Grandcoin.*

Aug. 2 — *Ned. schip Henriette Elizabeth, C. Jager, van Palembang & Muntok den 13 juli, met Z. M. troepen, passagier, luitenant ter zee 1ste classe J. Alewijn.*

Vertrokken.

Juli 28 — *Ned. schip Anna, C. R. Stolte, naar Sourabaija, passagiers, de heeren J. G. Bockemohle, en D. L. Baumgard. — Dito brik Elizabeth, J. Balck, naar Anjer, passagier, de heer W. P. Paton. — Dito dito Tweed, T. H. Jackson, naar Tjiasam en Pamanoekan. — Amerik. brik Homer, J. Bradford, naar Amsterdam. — Eng. schip Friendship, W. Black, naar Sourabaija.*

— 29 — *Ned. schip Star, J. C. Duncan, naar Samarang.*

— 30 — *Chinesche jonk Oeij Tongsoen, O ij Taijko, naar Tjemliem. — Ned. schoener Pieter en Emma, Steenwijk Gallas, naar Anjer.*

— 31 — *Ned. schip Margaretha, W. Stimpsen, naar Samarang.*

Aug. 1 — *Chinesche jonk Bansoeng, Ong Sako, naar Tjemliem. — Z. M. schoener Calijpso, 1ste luitenant van Kervel, naar Muntok.*

— 2 — *Ned. brik Gollek, M. Horning, naar Tagal. — Dito dito Hendrik, H. Deelken, naar Samarang, passagiers, S. Muller, en C. Muller. — Chinesche jonk Hokgoan, Oeij Tjtako, naar Kiangmoije.*

— 3 — *Chinesche jonk Hokthaij, I Ap I Okp, naar Kiangmoije.*

Schepen liggende ter reede.

Z. Ms. wacht-schip *Tromp*; fregat *Dagerand*; schepen *Cornelia Sara, Aurora, Jan & Cornelis, Johanna Maria, Antoinetta Jacoba, De Onderneming, Wilhelmina, De jonge Anthonij, Elizabeth, Hapsoen, Jacoba, Johanna Fredrika, Admiraal Buijskes, Waterloo, Race Horse, Graaf Bulow, Nieuwe Zeelust, Catharina Theodora, Jadul Karim, Auguste, Evertse, Henrietta Elizabeth*; brikken *Fredrik, Ringham, Tihfing, Goanlie, Jacoba, Anna Maria, Wanhin, Tambakbojo, Marsoek, Maria, Soendie, Jupiter, Fortuin, Cato*; schoeners *Haphin, Hockleij, Salomina, Rembang*; fala fala *Martha.* — Eng. schepen *Mary, Fort William, Lord Wellington, Jane, Prince Regent, Nort-*

mambrlan, *Samadany*, *Eliza*, *Dick*, *Britannia*; brikken *Fanny*; *John Sore*; schoener *Derwent*.—Fransch schip *Le Jean Jacques*; —Portugs. schepen *St. Reydos Reynos Untdos*, *Conciecao*; brik *Asumpcao*.—Amerik. schepen *Bingham*, *Margareth*, *London Packet*, *Hamilton*, *Pactolus*, *Voltaire*, *Ea*, *Marijann*, *Generaal Smith*, *Panther*, *Claij*, *Eliza*, *Malabar*, *Luize*; brikken *Mary Eliza*, *Coromandel*, *Hinde*.—Chinosche jonk *Thaijlnij*.

SAMARANG.

Aangekomen.

Juli 24 — *Ned. schoener Drake*, *M. A. Maijne*, *van Sourabaija*, *passagier*, *de heer A. C. Beth*; *brik Anna Maria*, *J. Sohnn*, *van Batavia*, *passagiers*, *de heeren J. A. Lang*, *J. Zimmerman*, *Daniel & Jan*.

— 25 — *Z. M. kotter No. 8*, *A. Bartels*, *van Japara*, *passagier*, *de heer J. Heije*.

— 26 — *Ned. brik Debora*, *J. Ternatus*, *van Tagal*.—*Chinesche gorab Semoet*, *Tjie Hoanboen*, *van dito*.

— 27 — *Ned. brik Allert*, *J. Kartrer*, *van Sourabaija*.—*Arab. brik Joseph*, *Said Oesin*, *van dito*.—*Ned. schip Flora*, *W. Blom*, *van Batavia*, *met Z. M. troepen*, *passagiers*, *luit. kolonel Hoorn*, *en de heeren Havenga en vrouw en van Hecke*.

Vertrokken.

Juli 21 — *Arab. schip Jadul Karim*, *Said Abdul Ragman Atas*, *naar Batavia*, *passagier*, *de heer W. Tsseldijk*.—*Amerik. brik Ellen Douglas*, *T. Mullett*, *naar Amerika & Nederland*.—*Eng. schip Azia*, *J. Morice*, *naar London*.—*Arab. schip Marzoek*, *Sech Hawal*, *naar Paccalongang*, *Tagal & Batavia*, *passagier*, *de heer F. Muller*.

— 23 — *Ned. brik Elizabeth*, *W. Woodleij*, *naar Sourabaija*, *passagier*, *mejufv. van Holland*; *schip Pekin*, *R. Sijmons*, *naar dito.*, *met Z. M. troepen*, *passagiers*, *de heeren Eckhout vrouw en 2 kinderen en L. Heitog*; *Gouvernements kruisser brik Geertruida*, *R. de Vos*, *naar Japara*.

— 25 — *Amerik. schip Louiza*, *C. Smith*, *naar Batavia*; *brik Naiad*, *N. Osgood*, *naar Nederland*; *dito. Hindu*, *J. Gardner*, *naar Batavia*.

Schepen liggende ter reede.

Z. M. brik *Zee Hond*; schip *Java Paket*; brikken *De Goede Voornemens*, *Helena*, *Pieternella*, *Maxima*, *Cornelia*, *Jacoba Ambrosina*, *Susanna Barbera*, *Fransina*; schoeners *Eliza*, *Johanna Elizabeth*; chaloupen *Cheribon*, *Pamela*.—Amerik. schepen *North Point*, *Romulus*, *Bengal*, *William Penn*, *Ganges*, *Liverpool Packet*.—Arab. schepen *Mansoer*, *Patahelcair*, *Maria*, *Maghar*; brik *Fataholcair*.—Maleidsche brik *De Goede Hoop*; sala sala *Sirie Tanjong*; schoener *Raman Tjieta*.—Chinesche brik *Tjoangien*.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Juli 22 — *Ned. sala sala Pantjallang*, *Lim Soetiong*, *van Rembang den 12 juli*.

— 23 — *Z. M. brik Irene*, *1ste luitenant ter zee H. v. d. Velde*, *van Batavia den 12 juli*, *met een detachement militairen en twee stuurlieden voor de koloniale marine*.

— 27 — *Eng. brik Clementine*, *kapt. Lamanry*, *van Batavia den 14 juli*; *passagiers*, *de heeren J. Branger en huisvrouw en Counint*.

Vertrokken.

Juli 21 — *Ned. brik Joseph*, *Said Oessien*, *over Grissee naar Samarang*.

— 22 — *Ned. brik Alerte*, *Kartien*, *naar Samarang*, *passagier*, *de heer J. Berettij*.

— 25 — *Ned. schip Vrouw Helena*, *C. Fromstead*, *naar Johanna & Samarang*; *brik Laidie Pontianak*, *Said Achmat Habashij*, *naar Samarang*.

— 28 — *Eng. kotter Frolic*, *J. Randle*, *om enkel in de straat van Madura te zeilen tot beproeving van zijn vaartuig*.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. brik *Irene*; schoener *Schildpad*; roeikanonneer-booten *No. 9*, *10*; schepen *Rosalie*, *Thomas Wilson*, *Prince Blucher*, *Abdul Karim*; brikken *Willem Johan*, *Bagoes Salam*, *Boeroeng*, *Amazoon*, *Aurora*, *Adsistentie*, *Wesp*, *Constantia*, *Anna*; sala sala *Pantjallang*; schoeners *Rose*, *Phenix*, *Lucifer*, *Aligator*, *Sophia*, *Tapirr*, *Cecilia*, *Fatahelkair*; kotter *De Goede Hoop*.—Eng. brikken *Three Brothers*, *Clementine*.—Amerik. schepen *Glide*, *Hercules*.

BATAVIA, *den 4 augustus.*

Met Z. M. fregat *de Dageraad*, is alhier, op den 29sten juli jl., van *Palembang* aangekomen, de ex-sultan *Machmoed Badar Oedien*, en de zoodanige zijner naaste bloedverwanten als verkozen hebben hem te volgen.

Bij die gelegenheid zijn depèches van den generaal-majoor *de Kock* ontvangen, loopende tot den 5den passato, welker zakelijken inhoud men hieronder zal vinden.

Uit het rapport van den generaal-majoor *de Kock*, geïnsereerd in de extra courant van den 11den juli jl., is aan onze lezers gebleken dat, na dat de positien van *Gombora*, op den 24sten junij waren geforceerd en ingenomen, de expeditie tot in de stad *Palembang* voortrukte, en zich posteerde gedeeltelijk boven en beneden, gedeeltelijk vóór den versterkten *Kraton*, alwaar *Machmoed Badar Oedien* zich nog bevond; dat hij, zich aldus van den waterkant omsingeld ziende, in onderhandelingen trachtte te treden, doch dat de generaal-majoor *de Kock*, zonder hem eenige andere guarantie te geven, dan dat zijn leven zoude gespaard worden, eischte dat hij zich onvoorwaardelijk zoude overgeven, hetwelk hij ook aannam, slechts twee dagen tijd verzoekende om zich te bereiden tot de reis naar Java.

Na ommekomst van dit uitstel, beproefde de vorst om het oogenblik zijner overgave nog langer te verschuiven, doch dit werd van de hand gewezen, en de kapitein aide de camp *Elout* werd alleen in den *Kraton* gezonden om op de dadelijke vervulling zijner belofte aantedringen. Het gevolg hiervan was, dat onze troepen op den 1sten julij, bezit namen van den *Kraton*, en dat de ex-sultan zich op den 3den daaraanvolgende begaf naar het voor zijnen overtogt bestemde schip. Eenige voorname hoofden, den schijn van gehechtheid voor hunnen gevallen vorst willende bewaren, gingen zich aanbieden om hem in zijne ballingschap te vergezellen, doch lieten terzelfder tijd heimelijk aan den generaal *de Kock* verzoeken om hen zulks niet toetestaan.

Uit haat voor zijnen jongeren broeder, had de ex-sultan, alvorens hij den *Kraton* overgaf, veel in dat paleis doen vernielen, zoo dat hetzelve niet veel meer had kunnen zijn mishandeld geworden, indien onze troepen hetzelve stormenderhand hadden ingenomen.

Men vond den *Kraton* nog voorzien van *vier-en-zeventig* kanons, waarvan *een-en-dertig* metalen; deze gevoegd bij die op de batterijen van de *Gombora* en *Pladjoe* gevonden, maken een totaal van *twee honderd* stukken geschut uit, in weinige dagen door onze troepen veroverd.

Van de hooggeroemde schatten van *Machmoed Badar Oedien*, is niets in zijn paleis gevonden, dan eene onbeduidende som in gereed geld. Het overige is waarschijnlijk door hem verborgen, of besteed tot opwerping van defensie-werken, tot inkoop van ammunitie en geschut, tot het bezoldigen en voeden van de talrijke bezetting zijner batterijen, en eindelijk tot het behouden en uitbreiden van zijnen aanhang.

Op den 1sten julij, had de door het Nederlandsch Gouvernement benoemde sultan de regering aanvaard, onder den naam van *Ratoe Achmat Naijam Oedien*, dezelfde die eertijds werd gevoerd door zijnen vader, die thans onder den titel van *Soesoehoenan Ratoe Hoessien Dlia Oedien*, in stille afzondering de inkomsten zal genieten van de landen, die hem daartoe, op zijn verzoek, zijn aangewezen.

Te *Palembang* heerschte de volmaaktste rust, de ingezetenen die zoo lang de vijandelijkheden duurden, zich van het tooneel derzelve hadden verwijderd, keerden met vertrouwen naar hunne woningen terug, en er was ter naauwer nood een spoor meer te zien van de groote veranderingen die in weinige dagen aldaar waren voorgevallen.

Dit alles moet grootendeels worden toegeschreven aan de uitmuntende krijgstucht, die steeds bij de expeditie heeft geheerscht.

De transportschepen, *Admiraal Buijskes*, *Race Horse*, *Mercurij*, *Graaf Bulow*, *Nieuwe Zeelust* en *Koophandel* zijn reeds met een gedeelte der troepen van de Palembangsche expeditie, en onder anderen ook met de gewonden en zieken, welke laatste niet talrijk zijn, teruggekomen.

De twee eerstgenoemde schepen, die voor hospitalen hebben gediend, waren daartoe uitmuntend ingerigt door de zorgen van den opper-chirurgijn bij de marine *Cornelissen*, en den chirurgijn-majoor *van Raelte*. De onvermoeide ijver van deze verdienstelijke officieren van gezondheid in het verplegen der gewonden, wordt door den generaal majoor *de Kock* ten hoogsten geroemd.

Na dat de gewonden en zieken naar het hospitaal te *Weltevrede* waren overgebragt, heeft Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal dezelve bezocht, en bij die gelegenheid is door allen met de meeste dankbaarheid gewaagd van de oplettendheid en de zorg, die men hen had betoond.

De 1ste luit. ter zee *van den Endo*, is aan zijne bekomene wonden overleden, voor dat de hospitaalschepen Java hebben kunnen bereiken.

PALEMBANG, van 1811 tot 1821.

Door de mededeelingen welke in dit weekblad van tijd tot tijd zijn verschenen, zijn onze lezers bekend geworden met de gebeurtenissen en operatien, waarvan Palembang het tooneel is geweest, zoowel in het jaar 1819, als nu onlangs in de jongst verwekene maand junij; het zal hun echter gewisselijk niet onaangenaam zijn, die voorvallen in een doorloopend verhaal verzameld te vinden, en daarbij te zien voegen een beknopt overzigt van de vroegere oorzaken, welke hebben aanleiding gegeven tot den tegenwoordigen stand van zaken in dat land. De ondervolgende regels zijn daartoe bestemd.

Het is bekend dat in het jaar 1811, de toenmalige sultan van *Palembang*, *Machmoed Badar Oedien*, door list binnen het Hollandsche fort aldaar gedrongen zijnde, de gansche bezetting in kleine vaartuigen deed inschepen, onder voorwendsel van dezelve naar Java te doen teruggaan, doch dat hij dezelve vervolgens, nabij de monding der rivier *Soensang* (a) in koelen bloede deed vermoorden.

Uit den aard wreed en trouweloos, is het waarschijnlijk dat de sultan tot deze gruweldaad is overgegaan, gedeeltelijk tot bevrediging van zijne bloeddorstige neigingen, gedeeltelijk als een gevolg van de onberaden handelingen van Engelsche agenten, die vermeenden eenen dienst te bewijzen aan hun gouvernement (toen in oorlog met het Fransche, hetwelk op Java gevestigd was) door de onderhoorige inlandsche vorsten op de buiten-etablissementen, aangespoord tot daden van geweld, tegen de veelal geringe en weerlooze garnizoenen, die zich op grond van de bestaande traktaten binnen hun gebied bevonden.

Hoe dit ook zij, het Engelsch gouvernement besloot sultan *Machmoed Badar Oedien* te straffen voor dien moord, voornamelijk om dat hij denzelven had bevolen, nadat hij reeds wist dat Java door de Engelsche wapenen overwonnen was; eene gebeurtenis welke de ongelukkige Hollanders die de slagtoffers zijner wreedheid werden, van zelf plaatste onder de Britsche bescherming.

Eene militaire magt verscheen in 1812 te *Palembang*; de sultan vlugtte naar de binnenlanden, en liet zijne hoofdstad in het bezit der Engelschen, die zijnen jongeren broeder, *Achmat Naijam Oedien*, tot sultan uitriepen, tevens met hem

(a) Dit is de naam der rivier aan welker oevers de stad *Palembang* is gelegen, waarom dezelve bij Europeanen meer bekend is onder de benaming van *Palembangsche rivier*. Boven de stad, ongeveer 80 Engelsche mijlen van hare monding, neemt dezelve den naam van *Moessi* aan.

sluitende een contract, waarbij onder anderen bedongen werd, dat het territoriaal bezit van *Banka*, *Billiton* en onderhoorigheden, aan het Engelsch gouvernement zoude worden gecedeerd, waardoor als nu ophield de verpligting, welke sedert vele jaren op de Palembangsche sultans had gelegen, om al het tin van het eerstgemelde eiland, te leveren aan het gouvernement van Java.

De jongere broeder nu op den troon verheven, bekleedde tijdens den moord der Hollanders, de waardigheid van *Pangerang Adipatty*, (*b*) en wordt door sommigen geacht niet geheel onschuldig aan die daad te zijn. *Badar Oedin* gaf, wel is waar, den last, doch *Nayam Oedin* had zich tegen de uitvoering kunnen kanten, hetwelk hij niet heeft gedaan.

Intusschen was de rust verre van hersteld; de afgezette sultan zwerf in de binnenlanden rond; zijne schatten verzekerden hem eenen talrijken aanhang; terwijl de nieuwe sultan, van geldmiddelen ontbloot, niet veel meer dan de schaduw van het oppergezag bezat.

De majoor *W. Robison*, een der Engelsche residenten van *Palembang* en *Banka*, afgeschrikt door den slechten uitslag der expeditien door zijne voorgangers naar de binnenlanden ondernomen, vormde op eigen gezag het besluit om eene onderhandeling met den ex-sultan te openen; hiervan was het gevolg dat deze naar *Palembang* terug kwam, in de hoop van weldra het gezag, en het grondgebied van *Palembang*, met zijnen broeder *Naijam Oedien* te zullen deelen, overeenkomstig de voorstellen van den majoor *Robison*.

Dan, deze maatregelen werden door het Engelsch bestuur afgekeurd, en *Naijam Oedien* zag zich weldra als eenigen sultan bevestigd.

De handelingen van den majoor *Robison* hadden echter die gunstige uitwerking, dat *Badar Oedien*, in weerwil van zijne ondervondene teleurstelling, in stilte te *Palembang* bleef wonen, en dat dus de binnenlandsche rust kon geacht worden hersteld te zijn. Nieuwe bepalingen in 1813, door het Engelsch Gouvernement gemaakt, regelden onder anderen ook den voet, waarop sultan *Naijam Oedien* moest bijdragen tot het onderhoud van zijnen outeren broeder *Badar Oedien*.

Al spoedig na de verheffing van *Naijam Oedien* tot sultan, was zijne ongeschiktheid voor die hooge waardigheid gebleken. Zwak, onverschillig, overgegeven aan den raad zijner gunstelingen, was zijne regering slechts gekenmerkt door de vermeerderde onderdrukking des volks, door het toenemende bederf der regtsoefening en door een algemeen gebrek aan klem en orde.

In dien staat waren de zaken, toen in het jaar 1816, als een gevolg van het traktaat van den 13 augustus 1814, *Palembang* met de overige bezittingen en etablissementen in Nederlandsch Indië, als eene onderhoorigheid van Java, terug kwam onder den invloed van het Nederlandsch Gouvernement, bij welke gelegenheid eenige discussien met de Engelsche autoriteiten voorvielen over de gehoudenis onzerzijds tot het waarborgen der bestaande overeenkomsten. Deze discussien echter niet liggende binnen het bestek van dit verhaal, worden met stilzwijgen voorbijgegaan.

Toen in de maand december van het jaar 1816, de militaire post, die de Engelschen te *Palembang* hadden, door eene Nederlandsche bezetting werd vervangen, werd aan sultan *Naijam Oedin*, tot zijne gerustsstelling te kennen gegeven, dat het Nederlandsch Gouvernement niet voornemens was wraak te nemen van het gebeurde in het jaar 1811, doch dat hetzelve verwachtte dat het regerende huis, indachtig aan het bloedig verraad, waarvan *Palembang* het tooneel was geweest, zich zoude beijveren om door eene stipte opvolging van de bestaande contracten, alle verdere redenen van ongenoegen voortekomen.

Dan, spoedig daarna gaf sultan *Naijam Oedin* een openlijk bewijs van zijne onwilligheid, of althans van zijn onvermogen, om tot dien prijs de genegenheid van het Nederlandsch Gouvernement te winnen. Een geschil ontstond tusschen de beide broeders over het verstand der bepalingen, waarbij geregeld was het aantal roeivolk en de hoeveelheid rijst, die de regerende sultan van *Palembang* aan zijnen broeder den ex-sultan moest afgeven. Het Gouvernement besliste daarin naar billijkheid, doch die uitspraak werd door den regerenden sultan op eene beleedigende wijze ontdoken.

De Engelsche resident van *Benkoelen*, de heer *Siddons*, klaagde dat de *Palembangers* onophoudelijk het Engelsch grondgebied op *Sumatra* schonden en menschen roofden tot den slavenhandel, en verzocht de tusschenkomst van het Nederlandsch Gouvernement, om daaraan een einde te maken. Dit billijke verzoek werd dadelijk het onderwerp van eene ernstige voorstelling bij den *Palembangschen* vorst, doch met geen ander gevolg dan eene ontkenning zijnerzijds van de gegrondheid der klagten van den heer *Siddons*.

In de aan *Palembang* grenzende Nederlandsche provincien van de Lampongs, vonden dezelfde gewelddenarijen plaats, zoo zelfs dat honderden van vreedzame landbouwers daarvan de slachtoffers werden; ook hieromtrent bewees de uitkomst, dat sultan *Naijam Oedin*, onwillig of onvermogend was, om aan het Nederlandsch Gouvernement genoegdoening te verschaffen.

De waardigheid van het Gouvernement gedoogde niet, dat dit gedrag onopgemerkt bleef, en, op gronden van algemeen nut, werd terzelfder tijd in ernstige overweging genomen, of een vorst zoo zwak en ongeschikt als *Naijam Oedin*, langer moest worden gelaten in het volle bezit van eene magt, die wel ver van, onder de Europische leiding, te strekken tot bevordering van handel, landbouw en beschaving, alleen door hem scheen bezeten te worden om aan anderen de middelen in handen te geven tot het uitvoeren van allerlei gewelddenarijen, niet alleen tegen zijne eigene onderdanen en die van de Nederlandsche kroon, maar ook tegen die van eene met Nederland bevriende mogendheid, en om aan de werktuigen van dat geweld eene volkomene straffeloosheid te verzekeren.

In dezen staat van zaken zond het Gouvernement eenen kommissaris naar *Palembang*, met eene uitgestrekte magt bekleed, die in de maand juni 1818 aldaar aankwam.

Na eenige onderhandelingen werd de sultan overtuigd van de noodzakelijkheid van eene verandering in het bestuur, en uit deze overtuiging, gevoegd bij het bewustzijn, dat hij het Nederlandsch Gouvernement had beledigd en daarvoor aan hetzelve genoegdoening schuldig was, werd een contract geboren, hetwelk op den 23 juni 1818 gesloten werd, hoofdzakelijk inhoudende den afstand van alle regten van oppermagt over de binnen- en bovenlandsche provincien van het *Palembangsche* rijk aan het Nederlandsch Gouvernement, de bepaling der streken waarover sultan *Naijam Oedin* het gezag zoude blijven voeren, en eindelijk de aanwijzing van eenige districten, om te dienen tot onderhoud van den ex sultan *Badar Odin*, die nu den titel bekwam van *ouden-sultan*, in onderscheiding van zijnen broeder *Naijam Oedin*, die bij het contract met den titel van *jongen-sultan* werd bestempeld.

In de provincien aan het Nederlandsche Gouvernement afgestaan, waren voorbedachtelijk begrepen de aan *Benkoelen* en de *Lampongs* grenzende districten, ten einde te beter tegen slaven-handel en menschen-roof te kunnen waken.

Weinige dagen na het sluiten van deze overeenkomst, kwam uit de binnenlanden (*c*) naar *Palembang* afzakken, een gewapend gezantschap van den Britschen luitenant gouverneur van *Benkoelen*, waarschijnlijk bestemd om bij den *jongen Sultan* het vertrouwen op *vreemde* hulp optewekken, en hem daardoor ongenegen te maken om toetegeven aan den indruk, die het aanwezen van den Nederlandschen kommissaris en het gevoel van eigen schuld, bij hem moest te weeg brengen, een indruk waaruit wel niets anders te voorzien was, dan een nader verdrag waarbij de invloed van het Nederlandsch Gouvernement in de *Palembangsche* zaken, op een vaster voet zoude worden geregeld. Hoe dit ook zij, dit gezantschap kwam te laat om de oogmerken van deszelfs zending geheel en al te bereiken; zich bevindende op Nederlandsch grondgebied, en deszelfs verblijf daar ter plaatse niets dan beroerten en onlusten ten gevolge kunnende hebben, moest hetzelve zich eene spoedige ontruiming van *Palembang* laten welgevallen, in weerwil van een zoogenaamd contract op den 4den juli 1818 gedagteekend, dat nimmer door het gezantschap aan den Nederlandschen kommissaris is vertoond, doch welks nulliteit buitendien bewezen is, niet alleen door het vroeger op den 23 junij te voren aangegane contract met den Nederlandschen kommissaris, maar ook door de onbevoegdheid van den zender van *Benkoelen*, om met eenen vorst, die onafhankelijk van dat contract, reeds van ouds onderhoorig aan het gouvernement van Java was, een verbond te sluiten.

Met het vertrek van de Engelsche gewapende magt waren echter de indrukken niet geweken welke dezelve had te weeg gebragt.

De *jonge-Sultan* die de zwakheid had gehad hen toetelaten zich in zijn Paleis nedertezetten, was diep ten neder gedrukt door het gevoel van zich door zijne handelingen, op nieuw in de oogen van het Nederlandsch Gouvernement, te hebben schuldig gemaakt. Dit gevoel bragt bij alle personen van zijnen aanhang eenen angst te weeg, welke voor de rust van *Palembang* schadelijk zoude hebben kunnen worden, temeer daar men niet ophield om van den kant van *Benkoelen* pogingen te doen, om zoo wel in de bovenlanden, als op de hoofdplaats, gemeenschap te onderhouden.

Het was daarom noodig dat dit door eene onvermoeide waakzaamheid werd voorgekomen, en deze overtuiging werd nog sterker gevoeld, doordien de listige *Badar Oedien*, nu reeds bedacht op eene vergrooting van eigen magt, het schadelijke der handelingen van zijnen broeder door allerlei geruchten, behendiglijk verspreid, in een nog ongunstiger licht deed voorkomen.

Dan, dit alles zoude waarschijnlijk geene verandering in het lot van den *jongen-Sultan* hebben te weeg gebragt, zoo de luitenant gouverneur van *Benkoelen* niet door het zenden van eenen tweeden zoogenaamden kommissaris en van een sterk militair detachement, de noodzakelijkheid had doen inzien om dien zwakken vorst voor eenigen tijd te verwijderen, en om alzoo een einde te maken aan kuiperijen, waarvan hij, zoo geen deelgenoot, dan ten minste het doel was.

Als een gevolg van dezen staat van zaken, deed de Nederlandsche kommissaris den *jongen-Sultan* met zijne zonen en meest vertrouwde vrienden, den 30sten november 1818 naar Java vertrekken.

De vorst ontscheepte na eene korte reis te *Batavia*, en werd van daar gevoerd naar *Tjanjor*, welke plaats tot zijn verblijf werd uitgekozen, zoowel uit aanmerking van deszelfs bij uitstek gezonden dampkring, als omdat deszelfs centrale ligging de noodzakelijkheid van een naauw toezigt, het welk voor den sultan onaangenaam zou zijn geweest, deed vervallen.

Terwijl het gouvernement te *Batavia* zich onledig hield met te onderzoeken, of, en zoo ja, op welken voet aan den *jongen-Sultan* het terugkeeren naar *Palembang* zoude kunnen worden toegestaan, was de Nederlandsche kommissaris met een detachement naar de binnenlanden van dat rijk vertrokken, ten einde de voornaamste hinderpaal tegen die herstelling, namelijk de onwettige incursien van de militaire magt van *Benkoelen*, tegen te gaan en uit den weg te ruimen.

Dit gelukte hem in zoo verre dat het Engelsch detachement terugtrok, en zich na eenige onderhandelingen verbond om eene door hetzelve gekozene positie, op de *Palembangsche* grenzen, niet te overschrijden en geene nieuwe invallen te doen.

De orde van dit verhaal vordert nu, dat wij voor een oogenblik terugkeren tot het gedrag van den *ouden Sultan*, sedert de maand junij 1818, toen de contracten werden gesloten, die 's Gouvernements regten van oppermagt over het *Palembangsche* rijk, nader hadden bepaald en verzekerd.

Naauwelijks was de *oude Sultan* getreden in het genot der voordeelen hem bij die nieuwe schikkingen toegevloeid, of hij vormde den aanslag om zijn gezag nog verder te verheffen ten koste van zijnen broeder en van dat zelfde Gouvernement, dat zonder gebruik te maken van de gelegenheid die hetzelve had gehad, om aan zijnen persoon den moord van 1811 te wreken, liever verkozen had deszelfs herstelling in Indië te kenmerken, door daden van zachtmoedigheid en clementie.

Wij hebben reeds gezien dat hij al spoedig trachtte het gedrag van zijnen broeder, den *jongen Sultan*, in een zeer ongunstig daglicht te doen voorkomen, waarschijnlijk met het oogmerk om deszelfs geheele verwijdering van het gezag te bewerken, en door dien weg het evenwigt te verbreken, welks behoud de uitvoering zijner plans zeer moeilijk zoude hebben gemaakt. Het toeval en de incursien van den kant van *Benkoelen* begunstigden zijne oogmerken; daardoor werd aan den eenen kant de opzending van den *jongen Sultan* naar *Java*, en aan den anderen kant het vertrek van den Nederlandschen Kommissaris naar de binnenlanden van het rijk veroorzaakt, zoo dat zijn verraad zich thans met meer gemak kon ontwikkelen. Het viel hem ook niet moeijelijk vele opperhoofden des lands in zijn belang te krijgen, door hen in de invoering van een regtvaardig en verlicht stelsel van bestuur, te doen vooruitzien de beperking van hun onbepaald en veelal schandelijk misbruikt gezag, en het einde van die willekeurige en drukkende heffingen, welke tot dus verre hadden gestrekt, om de hoofden ten koste van het volk te verrijken.

Toen de kommissaris in de maand mei 1819 weder naar de stad *Palembang* afzakte, na een verblijf van vier maanden in de binnenlansche provintien, waren de ontwerpen des sultans tot rijpheid gekomen, waartoe ook niet weinig had bijgedragen de aanzienlijke schat aan geld en kostbaarheden, die hij door de edelmoedigheid van het Nederlandsch Gouvernement had behouden, als hebbende men daarop hoegenaamd geene vorderingen gedaan, dan alleen tot het geringe bedragen, hetwelk werd geoordeeld te zullen vereischt worden, tot herstelling der publieke gebouwen, welke in 1811 op des sultans eigen last, waren vernield geworden. Dit wordt hier uitdrukkelijk aangehaald, om dat verachtelijke lasteraars in der tijd hebben verspreid, dat eene toeëigening van des sultans

(*b*) In sommige Maleische staten beteekent deze titel *eersten minister of rijksbestierder*, maar te Palembang wordt daardoor bedoeld, *eerste dignitaris van het rijk*.

(*c*) Door middel van de rivieren, die dit gedeelte van *Sumatra* doorsnijden, bestaat er eene vrij gemakkelijke binnenlandsche gemeenschap tusschen *Palembang* en het Engelsche grondgebied van *Benkoelen*.

ſchatten, onder de maatregelen van het Nederlandſch Gouvernement had behoord.

Op den 12 junij 1819 deed de ſultan op het onverwachtſt eenen aanval op het garnizoen van *Palembang*, dat met de zieke manſchappen, ſlechts uit circa 500 man beſtond, en door geene verdedigings-werken gedekt was; doch in weerwil van de groote meerderheid der aanvallers, moesten dezelve met groot verlies terug trekken. Toen plaatſten Z. M. korvetten *Eendragt* en *Ajax*, gecommandeerd door den kapitein-luitenant ter zee *Tako Bakker* en den luitenant der 1ſte claſſe *J. van Ginkel*, zich voor het verſterkt paleis des ſultans, en begonnen hetzelve te beſchieten; doch men ontwaarde al ſpoedig dat het geſchut der korvetten, hetwelk ſlechts uit *karonades* beſtond, geen groote ſchade toebragt aan de wallen van het paleis, welke van ſteen opgetrokken, dertig voeten hoog en van eene evenredige dikte zijn.

Na lang doch vruchteloos te hebben beproefd om bres te ſchieten, liep eindelijk de ammunitie der korvetten ten einde; men trachtte toen de poorten van het paleis door menſchenhanden open te rammen, en op die wijze zich den toegang tot hetzelve te verſchaffen, doch de kleine maar dappere hoop, die dit bevel, onder de aanvoering van den majoor *Tierlam* en den kapitein *van der Wijck*, moest ten uitvoer brengen, ſpande te vergeefs alle krachten daartoe in, en moest eindelijk terugtrekken.

Middelerwijl had zich eene zeer talrijke gewapende menigte van alle kanten bijeengetrokken; de onzen, gering in getal, door geene militaire werken gedekt, en ontbloot van ammunitie, beſloten daarom zich naar het eiland *Banka* te begeven, en aldaar de verſterkingen af te wachten die de kommisſaris in perſoon van Java ging vragen. Den 19 junij 1819 verliet de Nederlanſche bezetting *Palembang*.

Bij de komst van den kommisſaris op Java, gevoelde men te zeer het belang van *ſpoedige* operatien, om niet dadelijk maatregelen te nemen, om het verlorene te herwinnen; het gevolg daarvan was dat reeds op den 22 augustus 1819 een aantal gewapende en transport ſchepen, onder de bevelen van den ſchout bij nacht *Wolterbeek*, de Bataviaſche reede verlieten en weinig dagen daarna te *Muntok*, op het eiland *Banka*, ankerden.

Had nu het eskader dadelijk de *Palembangſche* rivier kunnen binnenzeilen, van welks monding de ſtad *Palembang* nog ongeveer 70 Engelſche mijlen verwijderd is, zoo lijdt het geen twijfel, of men zou des ſultans middelen van tegenweer hebben gevonden in dien onvolmaakten ſtaat, die het welgelukken der expeditie moest verzekeren. Dan, gebrek aan genoegzame diepte op de banken die den mond der rivier ſluiten en meer andere redenen van oponthoud, waren oorzaak dat de expeditie niet voor den 21 october 1819 was genaderd tot nabij de plaats, die door den ſultan tot zijn voornaam punt van verdediging was gekozen.

De ſultan had zich den tijd dien hem gelaten was, meesterlijk ten nutte gemaakt. Een aantal nieuw opgeworpen batterijen, van zwaar geſchut voorzien, rigtten een moorddadig kruisvuur op de bevaarbare kil van den ſtroom, en deze was van oever tot oever met paalwerk bedekt, dat den doortogt aan de groote ſchepen belettede; ontelbare branders bragten elk oogenblik de ſchepen in gevaar; met een woord de verdedigings middelen van den ſultan, vereiſchten meerdere middelen van aanval, dan zich bevonden bij eene expeditie in zulk een korten tijd uitgeruſt.

Eene poging op den 21 october 1819 gedaan, om de poſitie van *Gombora* te forceren, had den gewenschten uitſlag niet, en daar intusſchen het regenſaiſoen met kracht was ingevallen en eenen zeer nadeeligen invloed had op de gezondheid der ſoldaten en matrozen, beſloot de ſchout bij nacht *Wolterbeek* om de troepen terug te zenden naar Java, en de oorlogſchepen te doen afzakken tot aan de monding der rivier, om dezelve te blokkeren.

Gedurende het jaar 1820, werd de blokkade der Palembangſche rivieren voortgezet, doch de dadelijke operatien werden niet hervat; het weder was daartoe ook zeer ongunstig, door de aanhoudende en hevige regens die, in den ganſchen loop van dat jaar, eene zoo zeldzame als ſchadelijke inbreuk maakten op de gewone verdeeling der ſaiſoenen in Indië.

In den beginne van het nu loopende jaar werd echter beſloten de herſtelling van het Nederlandſche gezag te *Palembang* niet langer uit te ſtellen.

In het begin der maand mei, vertrok de daartoe beſtemde magt van *Batavia*, onder de bevelen van den generaal majoor *De Kock*. Den 17 en 18 van die maand pasſeerden Z. M. fregat *van der Werff*, aan welks boord zich de generaal *De Kock* bevond, het geraſeerde linie-ſchip *Nasſau*, en eene menigte andere ſchepen en vaartuigen, tot de expeditie behoorende, de banken van de rivier *Soenſang*, en na eenen moeijelijken optogt in de altoos kronkelende en ſoms zeer ſmalle armen der rivier; welker wateren met eenen zeer ſnellen ſtroom zeewaards vloeijen, ankerde de vloot op den 10 junij in het gezigt der verſterkte poſitie van *Machmoed Badar Oedin*, die, behalve eenige uitbreidingen en verbeteringen, nog dezelfde was als in het jaar 1819.

Den 20 junij werden die ſterkten met hevigheid aangevallen, zonder dat zulks het gewenschte gevolg had, om dat eenige ſchepen, door het verlies hunner ankertouwen uit hunne poſitien dreven; en dezelve, door den fellen ſtroom, niet konden hervatten. Den 24 daaraanvolgende echter, werdt de poſitie door de Nederlandſche magt geforceerd, hetwelk ten gevolg had dat twee dagen later, en naar mate men zich door de afpalingen der rivier eenen doortogt kon banen, al de oorlogschepen ten anker kwamen voor het verſterkte paleis der *Palembangſche* vorſten.

Dit aloude verblijf zijner voorvaderen, was nu *Machmoed Badar Oedin's* laatſte hoop; de dikke muren of wallen die hetzelve omringen, met een zeventigtal ſtukken zwaar geſchut beplant, hadden hem waarſchijnlijk eene groote mate van vertrouwen op zijne nog overblijvende hulpmiddelen ingeboezemd, en hem tot het beſluit gebragt, om hier nog eenen kans te wagen tot behoud van zijn onwettig gezag; doch, toen de Nederlandſche oorlogſchepen zich voor zijne oogen ſchaarden in de hen voor den aanval aangewezene poſitien, en toen hij, op eenen verderen afſtand, de toebereidſelen zag tot eene ontſcheping der land-troepen, besloot hij den weg der onderhandelingen in te ſlaan.

De generaal majoor *De Kock* had echter ſtelligen last om bij eene overgave van *Machmoed Badar Oedin's* perſoon, hem geene andere toezegging dan dat zijn leven zoude geſpaard worden, te geven.

Geene onderhandelingen konden derhalve worden geopend, en de Sultan zag zich eindelijk verpligt tot eene onvoorwaardelijke overgave, als het eenige middel om eene laatſte, maar voor hem nutteloozé, bloedſtorting voortekomen.

Op den 3den julij jl., begaf hij zich met de zijnen, naar boord van Z. M. fregat *de Dageraad*, beſtemd om hem naar Java, overtevoeren, na dat op den 1ſten te voren, de *Kraton* voor de Nederlandſche troepen was geopend geworden.

Op dienzelfden dag, aanvaardde de door het Nederlandſche Gouvernement benoemde Sultan die hooge waardigheid. Deze vorst, is de oudſte zoon van den in 1818 naar Java opgezondenen Sultan, *Achmat Naijam Oedin*, (ook bekend onder den titel van *jongen-Sultan*) en heeft bij zijne verheffing den naam van zijnen vader aangenomen, die daarentegen onder den titel van *Soeſoehoenan Ratoe Hoesſin Dlia Oedin*, zijne verdere dagen zal wijden aan een afgezonderd leven (*d*) onder het genot der inkomſten van eenige districten, die hem, op zijn eigen verzoek, tot *appanage* zijn aangewezen. Tot beter verſtand van deze ſchikkingen, en van den voet waarop het toekomſtig beſtuur van *Palembang*, thans in den volſten zin een Nederlandsch wingewest, zal worden geregeld, zullen wij nog de volgende bijzonderheden daaromtrent mededeelen.

Toen de eerſte expeditie in het jaar 1819 tegen *Palembang* werd ondernomen, was de tijd te kort om vooraf te beſlisſen over die punten, van welke moeſten afhangen de inrigtingen welke men voor den vervolge, aan dat land zoude geven; die punten vorderden ook eene bedaarde overweging, want het kwam hier op niet minder aan, dan de bepaling of men de gecedeerde provincien zoude brengen onder eene onmiddelijke Europiſche administratie, dan wel, of het gouvernement deszelfs verkregene regten van ſouvereiniteit ſlechts zou doen ſtrekken, om aan het Inlandſche beſtuur die leiding te geven, welke vereiſcht zoude worden om de beſtaande drukkingen en misbruiken te doen ophouden, en om vooral een einde te maken aan die menſchen-rooverijen, waarover en de voormalige Engelſche reſident van *Benkoelen*, de heer *Siddens*, en de *Lampongſche* hoofden, bij het Nederlandſche gouvernement hadden geklaagd.

De ondervinding van den Nederlandſchen kommisſaris, die van de maand julij 1818 tot die van mei 1819, van tijd tot tijd eenig verblijf in de binnenlandſche provincien van *Palembang* had gemaakt, deed het gouvernement, na rijp beraad, overhellen tot het laatſte van deze twee middelen; want, hoezeer de waarheid niet konde ontkend worden, dat de onmiddelijke invloed van eene Europiſche adminiſtratie, van een krachtiger en ſpoediger uitwerking op den ſtaat des lands moest zijn, zoo behield toch het gevoelen de overhand, dat eene bevolking, zoo ruw en onbeſchaafd, en bij welke vlijt, nijverheid en de kennis van hare ware belangen, door eene lange reeks van kwellingen, zoo geheel zijn onderdrukt, als bij de bewoners der *Palembangſche* binnenlanden, dat zulk eene bevolking, zeggen wij, doelmatigſt tot eene betere beſtemming kan worden opgeleid, onder hare eigene vormen van beſtuur, gewijzigd door den *middelijken*, maar *zekeren* invloed van eene Europiſche oppermagt.

(*d*) Deze omſtandigheid levert niets nieuws op in de *Palembangſche* geſchiedenis, daar het in dat rijk een aloud gebruik is, dat wanneer de regerende vorst, door hooge jaren of andere redenen, genoopt wordt om aan zijnen preſumtieven opvolger, deel in de regering te geven, hij zelf den titel van *Soeſoehoenan* aanneemt, en dien van *Sultan* ſchenkt aan den Kroonprins.

Deze gewigtige beſlisſing eenmaal genomen zijnde, moest dezelve noodwendig gevolgd worden van eene tweede niet min belangrijke, namelijk aan welk lid van het vorſtelijk huis van *Palembang* de adminiſtratie van het land zoude worden opgedragen.

De Sultan *Machmoed Badar Oedin* kon daartoe niet in aanmerking komen, want behalve zijn gedrag in de jaren 1811, 1818 en 1819, had hij een openbaar bewijs van vijandige gezindheid gegeven, door gedurende het vrij aanzienlijk tijdverloop dat tusſchen de eerſte en tweede expeditie plaats had, geen eenige poging te doen, om door onderwerping en berouw de ſtraf te weren, die hem boven het hoofd hing.

Zijne zonen waren te zeer gewikkeld in de handelingen van hunnen vader, dan dat een hunner het voorwerp zoude hebben kunnen worden van 's gouvernements keus.

De Sultan *Achmat Naijam Oedin*, hoezeer veel minder misdadig jegens het Nederlandſch gouvernement, had echter bewijzen van verregaande zwakheid gegeven; aan hem kon dan niet gevoegelijk de dadelijke beheering van het land, en de invoering van eene verbeterde orde van zaken, worden toebetrouwd; doch er beſtond geen reden om daartoe niet zijnen oudſten zoon te bezigen, die geen deel had genomen aan de vroegere gebeurtenisſen, en die buitendien werd aanbevolen door zijne algemeen geroemde zachtmoedigheid, en door de aanſpraak die hij ontleende van zijn regt van eerstgeboorte. *Naijam Oedin* had daarteboven zoo herhaaldelijk betuigingen afgelegd van berouw over zijne verkeerde handelingen, dat het gouvernement vermeende, in de gegevene omſtandigheden, het oog te moeten vestigen op zijnen ſtam.

Het gevolg van dit alles was, dat Sultan *Naijam Oedin* op den 28 april j. l. in eene te *Buitenzorg* belegde vergadering der Hooge Regering verſchenen zijnde, vergiffenis verzocht en verkreeg wegens de redenen van beledigingen, die hij aan het Nederlandsch gouvernement had gegeven, en dat op dienzelfden dag werd geſloten en door hem en zijnen zoon plegtiglijk beëedigd, eene acte van vriendſchap en overeenkomst, houdende in ſubſtantie:

a. Dat zijn ſtam door 's gouvernements wapenen zoude worden herſteld en beſchermd op den troon van *Palembang*, als een leen van het Nederlandsch gouvernement.

b. Dat hij zelf echter niet zoude regeren, maar onder den titel van *Soeſoehoenan* zich zoude overgeven aan eene ſtille afzondering.

c. Dat het beſtuur zoude worden opgedragen aan zijnen oudſten zoon.

d. Dat het gouvernement de inkomende en uitgaande regten, de pachten en eenige andere belastingen voor eigen rekening zoude percipieren, tot goedmaking der kosten van het etablisſement.

e. Dat daarentegen al de inkomſten, getrokken wordende uit de voortbrengſelen van den grond, zouden zijn voor den Sultan.

f. Dat de hoegrootheid der belastingen, door den Sultan te heffen, nader met overeenſtemming van het gouvernement zoude worden geregeld; zoodanig, dat die belastingen voor de lands opgezetenen niet drukkend zouden zijn en zouden vergezeld gaan van eene vrije beſchikking over de vruchten van hunnen arbeid, eene doelmatige beſcherming tegen alle willekeurigheden, en de oprigting van vrije marktplaatſen voor het gemak van den binnenlandſchen handel.

g. Dat ter betere verzekering van eene ſpoedige en goede regtsoefening, het gouvernement, door middel van deszelfs reſident, kennis zoude nemen van de handelingen van het te *Palembang* beſtaande inlandſche geregtshof.

h. En eindelijk, dat de ſlavenhandel en het rooven van menſchen, bijzonder in de ſtreken onder *Benkoelen* behoorende, ſtreng zoude worden tegengegaan.

Dit kontrakt, waardoor aan de vorsten van *Palembang* een goed beſtaan en aan de inlandſche bevolking billijke regten worden toegekend, en waarbij voor de handhaving dier regten, door den middelijken invloed van het Nederlandſch gouvernement, is gezorgd, heeft op den 1ſten julij, jl., bij de aanvaarding van het beſtuur van den nieuwen Sultan, beginnen te werken. Zoo hetzelve aan de weldadige inzigten van het Nederlandſche Gouvernement beantwoordt, zullen de uitgebreide woestenijen van het *Palembangſche* rijk langzamerhand in vruchtbare velden

(*Vervolg in het bijvoegſel.*)

BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den* 4 AUGUSTUS, 1821.

(Vervolg der Courant.)

den, deszelfs behoeftige en verspreide bevolking, in gelukkige landbouwers, en deszelfs schoone, maar schaars bezochte stroomen, in de verzamelplaatsen van eenen bloeienden handel veranderen; dit alles kan echter slechts het gewrocht zijn van een langdurig genot van vrijheid en bescherming, en staat dus bij verre nog niet op den voorgrond van het tafereel. Dat geene nieuwe beroeringen dan den voortgang komen stuiten der beschaving, aan welke nu eene vrije baan is geopend, is de hartelijke wensch, waarmede wij dit overzigt van *Palembang*, gedurende de laatste tien jaren besluiten.

BATAVIA, 4 *augustus* 1821.

Wij laten hier volgen eenige der officiële stukken, betrekkelijk tot de gebeurtenissen in het koningrijk *Sardinie*, waarvan wij voorloopig in ons vorig nummer hebben melding gemaakt.

VICTOR EMMANUEL, *bij de gratie Gods Koning van Sardinie, van Cijprus en Jerusalem, Hertog van Savoije enz., enz., enz.*

Onder de wisselvalligheden welke een grootgedeelte van Ons leven verontrust hebben, en ongevoelig Onze krachten en gezondheid hebben uitgeput, hebben Wij menigmaal den afstand van den troon in overweging genomen.

Bij deze gedachte die Ons steeds bijgebleven is, heeft zich de overweging gevoegd van de gestadig vermeerderende moeijelijkheden der publieke zaken, in den tegenwoordigen tijd, daar het Onze gedurige wensch is geweest om alles te doen wat tot het geluk van Ons bemind volk, zou kunnen bijdragen.

Thans bepaald hebbende deze voornemens tot stand te brengen, hebben Wij, na Onzen staatsraad te hebben gehoord, besloten om tot Regent Onzer staten te kiezen en te benoemen Onzen veel beminden neef, *Prins Karel Amedeus Albert van Savoije, Prins van Carignan*, aan wien Wij dienvolgens al Onze magt opdragen.

En verklaren Wij wijders bij deze acte van Onzen Koninklijken en vrijen wil, na Onzen raad te hebben gehoord: — Dat, te rekenen van den 13 dezer maand maart, Wij onherroepelijk afstand doen van den troon gelijk ook van de uitoefening Onzer regten van souvereiniteit, zoo wel op de staten, die wij thans bezitten als welke bij traktaten of anderzins Ons bij regt van successie mogten toekomen.

Wij willen echter dat de volgende voorbehoudingen worden begrepen als de essentiële voorwaarden van Onze abdicatie, namelijk:

1°. Dat Wij zullen behouden den titel en de waardigheid van Koning, en de eerbewijzingen welke Wij tot dus verre genoten hebben.

2°. Dat Ons bij kwartalen, en steeds in voorschot zal worden betaald een jaarlijksch pensioen van 1,000,000 piemontesche livres, buitendien aan Ons behoudende, het bezit en de beschikking Onzer eigendommen, zoo roerende als onroerende, allodiale en patrimoniele.

3°. Dat Wij en Onze bloedverwanten vrij zullen zijn, om zoodanige plaats als Wij zullen verkiezen voor Onze residentie te hebben.

4°. Dat Wij insgelijks zullen kunnen kiezen de personen met welke Wij verlangen te leven, en in Onzen dienst en in dien Onzer familie nemen wien Wij zullen goedvinden.

5°. Dat alle akten gepasseerd ten behoeve der Koningin *Maria Theresia van Oostenrijk* Onze veel beminde echtgenoote en der Princes *Maria Beatrix Victoria*, Hertogin van *Modena*, *Maria Theresia Ferdinanda Felicita* Princes van *Lucca*, *Maria Anna Ricarda Carolina*, en *Maria Christina Carolina*, Onze veel beminde dochters, volle kracht en werking zullen behouden.

Gegeven te Turijn in Ons paleis den 13 maart.

(*get.*) VICTOR EMMANUEL.

KAREL ALBERT VAN SAVOIJE.

(*benevens 14 andere handteekeningen.*)

KAREL ALBERT van Savoije Prins van *Carignan*, Regent.

De dag der omstandigheden in welke Z. M. de Koning *Victor Emmanuel*, Ons tot Regent van het rijk heeft benoemd, ofschoon het regt van opvolging Ons niet toekomt, en de wensch zoo sterk door het volk te kennen gegeven om eene constitutie te hebben, overeenstemmende met die, welke *Spanje* regeert, noopt Ons om voor zoo veel van Ons afhangt te voldoen aan het geen het hoofdzakelijke behoud van het Koningrijk thans blijkbaar vordert, en toetegeven aan den algemeenen wensch, welke met onbeschrijfelijke geestdrift is aan den dag gelegd. In eene zoo moeijelijke crisis schijnt het Ons niet mogelijk om precies de gewone grenzen van het gezag eens Regents in acht te nemen. Onze eerbied en Onze onderdanigheid aan Z. M. *Karel Felix* aan wien de kroon is vervallen, zouden Ons genoopt hebben om geene verandering in de grondwetten van het rijk te maken, of ten minsten om te wachten tot dat de intentien van den nieuwen souverein zullen bekend zijn.

Doch, daar de noodzakelijkheid der omstandigheden openbaar is; daar het vooral belangrijk is, aan den nieuwen Koning eene natie aantebieden, gerust, gelukkig en vrij van factien en burgerlijk onlusten; alle deze redenen rijpelijk overwogen hebbende, en handelende met het advies van Onzen raad, voorts overtuigd dat Z. M. de Koning door dezelfde consideratien bewogen, deze beslissing met deszelfs Koninklijke goedkeuring zal bekragtigen, hebben Wij besloten het geen volgt:

De Spaansche constitutie zal worden afgekondigd en nagekomen als wet van den staat, met zoodanige wijzigingen als door de nationale vertegenwoordiging, overeenstemmig met den Koning, zullen gemaakt worden.

Gegeven te TURIJN *den* 13 *maart*.

(*get.*) KAREL ALBERT.

(gecontrasigneerd) MANGIARDE.

Eerste klerk van het secretariaat van staat voor de buitenlandsche zaken.

Proclamatie, van Z. K. H. de Prins Regent aan de Koninglijke armée.

Als regent van het Koninkrijk heb Ik den eed afgelegd van getrouwheid aan Onzen Koning *Karel Felix*, en aan de constitutie, in tegenwoordigheid der provisionele *Junta*, welke het nationaal parlement vertegenwoordigt.

Soldaten! eer en trouw wonen daar, waar de Prins Regent, Hij aan wien de Koning zijn gezag toevertrouwd heeft, u zegt dat zij bestaan. Wacht u van listige geleiders die u een ander pad zullen aanwijzen! Gij zult die trouw en gehoorzaamheid, die gij aan het Souverein gezag verschuldigd zijt, bewaren. Gij zult uwe eigene eer, en die van gansch Italie, hetwelk deszelfs aandacht op u gevestigd heeft, beschermen. Gij zult u lieden een bestuur waardig betoonen hetwelk gelijke belooning voor deugd ingesteld heeft en hetwelk den weg opent tot alle eerbewijzingen en waardigheden. De twee uiterste einden van Italie, in denzelfden geest vereenigd zijnde, tot welk een trap van roem zal dan niet ons schoon en veel benijd land verheven worden!

Soldaten! gij zult het karakter behouden van eene krijgshaftige natie, getrouw aan uwen Koning en aan de constitutie, en tevens de verhevenste bestemming waardig.

(*get.*) KAREL ALBERT.

TURIJN, *den* 15 *maart*.

De eed door den Prins Regent voor de provisionele Junta afgelegd, is van den volgenden inhoud:

Ik *Karel Albert van Savoije*, Prins van Carignan, Regent van het Koningrijk, bekleed met het gezag door de abdicatie van den Koning *Victor Emmanuel*, zweer voor God, en de Heilige Evangelisten, de politieke constitutie van Spanje te zullen naleven, (onder de twee wezenlijke wijzigingen hierna vermeld, welke onafscheidelijk zijn van dit Koningrijk) overeenkomstig den algemeenen wil der natie, en als door de provisioneele Junta aangenomen, te weten:

1°. Dat de troonsopvolging, zoo als die bij de oude wetten en gebruiken van dit Koninkrijk en bij publieke traktaten is vastgesteld, zal gehandhaafd worden.

2°. Dat Ik den Roomsch Apostolisch-katholijken Godsdienst, welke die van den staat is, zal volgen, en doen volgen; zonder evenwel de uitoefening van andere Godsdiensten, tot dusverre toegelaten, uittesluiten; en overigens behoudens zulke andere wijzigingen als door het Nationaal Parlement in overeenstemming met Z. M. den Koning, zullen worden vastgesteld.

Ik zweer ook getrouw te zullen zijn aan Z. M. den Koning.

Zoowaarlijk helpe mij God!

(*get.*) KAREL ALBERT.

Wij, *Karel Felix*, Hertog van *Savoije*, van *Genevois* enz.

Wij verklaren bij dezen, dat uit kracht der acte van afstand van de kroon, uitgevaardigd op den 13 maart 1821. door Z. M. den Koning *Victor Emmanuel* van *Sardinie*, Onzen beminden broeder, en welke bij aan Ons heeft medegedeeld, Wij al het gezag, en al de Koninklijke magt, welke in de tegenwoordige omstandigheden aan Ons wettig toebehoort, hebben aanvaard; maar dat Wij uitstellen den titel van Koning aantenemen tot dat Z. M. Onze geliefde broeder, in eene geheel vrije situatie, Ons zal te kennen gegeven hebben, dat zulks zijn wil is.

Wij verklaren verder, dat welverre van toetestemmen in eenige verandering hoe ook genaamd, in den vorm van het bestuur, hetwelk voor de abdicatie van den Koning Onzen geliefden broeder bestond, Wij steeds als rebellen zullen beschouwen alle die geenen van 's Konings onderdanen, die zich zullen vereenigd hebben of verder zich zullen vereenigen met de oproerelingen, of die zich reeds zullen veroorloofd hebben, of nader veroorloven om eene constitutie te proclameren, of eenige verandering, strijdig met de volheid van het Koninklijk gezag, daartestellen; Wij verklaren voor nul elke daad van Souvereine bevoegdheid, welke geschied mogt zijn of geschieden zal, sedert de voorschreven abdicatie van den Koning, Onzen beminden broeder, voor zoo verre zulke daad niet door Ons zal zijn uitgevaardigd, of uitdrukkelijk gewettigd.

Te gelijker tijd vermanen Wij alle onderdanen des Konings, het zij die tot het leger of tot eenigen anderen stand behooren en die getrouw gebleven zijn, in deze gevoelens van trouw te volharden, om zich krachtdadig tegen een gering getal rebellen te verzetten, om zich gereed te houden tot het gehoorzamen aan Onze bevelen, en aan alle oproepingen tot herstel der wettige orde van zaken, terwijl Wij, van Onze zijde, alles zullen aanwenden om hen zoo spoedig mogelijk hulp te bezorgen.

Vol van vertrouwen op de gratie en hulpe Gods, die steeds de zaak der regtvaardigheid beschermt, en overtuigd dat Onze doorluchtige bondgenooten genegen zijn om met alle hunne magt spoedig ter Onzer hulp te snellen, met het eenige en edelmoedige doel door dezelven steeds aan den dag gelegd, om de legitimiteit der troonen, de algeheelheid der Koninklijke magt en de onschendbaarheid der staten te ondersteunen, hopen wij spoedig in staat te zijn om orde en rust te herstellen, en om diegenen te beloonen, welke in deze omstandigheden, bijzonderlijk Onze dankbare welwillenheid zullen verdiend hebben.

Wij maken bij dezen, aan alle 's Konings onderdanen onzen wil bekend tot regel van hun gedrag.

Gegeven te Modena den 16 maart 1821.

(*get.*) KAREL FELIX.

KAREL ALBERT van Savoije, Prins van *Carignan*, Regent.

Onze zeer magtige souverein, Koning *Karel Felix*, beantwoord de mededeelingen welke Wij, in Onze hoedanigheid van regent noodig geoordeeld hebben hem te doen, op zoodanige wijze, als aanleiding geeft tot de veronderstelling, dat hij gedurende deszelfs afwezigheid, niet geheel bekend is geworden met den staat van zaken in zijn rijk.

Wij, die getrouwe onderdanen zijn, en ik die de eerste ben, Wij beschouwen het als Onzen pligt aan Z. M. den tegenwoordigen staat van zaken, en de wenschen van zijn volk opentelleggen. Wij zullen daardoor noodwendig dien gelukkigen uitslag bereiken, die voorgeschreven zal worden door het hart van een Prins, die er op bedacht is zijne onderdanen gelukkig te maken.

Het gouvernement, hetwelk standvastig en waakzaam is, twijfelt niet aan de medewerking der goede ingezetenen tot behoud van den staat van orde en rust, die zoo gelukkig hersteld is, om alzoo aan den monarch een bloeijend Koninkrijk te bewaren, welks inwoners vereenigd zijn, door een geest van eendragt en vrede.

Gegeven te Turijn den 18 maart 1821.

(*get.*) KAREL ALBERT.

KAREL ALBERT van SAVOIJE, Prins van *Carignan.*

Toen Wij de moeijelijke functien van Prins Regent aannamen geschiedde zulks alleen om bewijzen te geven van Onze gansche gehoorzaamheid aan den Koning, en van den vurigen wensch met welken Wij bezield waren voor het algemeen welzijn; en die Ons niet toeliet de opneming der teugels van het bestuur te weigeren, welke Ons in dat oogenblik toevertrouwd wierden, ten einde den staat niet in eene regeringloosheid te doen vervallen, welke het grootste kwaad is dat eene natie kan te beurt vallen. Doch Onze eerste plegtige eed is die geweest van getrouwheid aan Onzen veel geliefden Koning *Karel Felix.*

Als een borg voor de standvastigheid met welke Wij de gezworen trouw handhaven, hebben wij de hoofdstad verlaten met de troepen welke Ons volgen; en alhier aangekomen, verklaren Wij openlijk, dat, afstand doende van de voormelde functien van Prins Regent, Wij geen anderen wensch overig hebben dan Ons den eersten te betoonen op het pad van eer, hetwelk Onze doorluchtige souverein Ons aanwijst, en eens voor altijd, een voorbeeld te geven van de eerbiedigste gehoorzaamheid aan den wil van den Koning.

Gegeven te Novara den 23 maart 1821.

(*getd.*) KAREL ALBERT.

Het volgende is een extract uit de Weener Hof-courant van den 29sten maart.

LAIJBACH, *den* 25 *maart.*

Korten tijd na den dood van den Prins *Alexander Suzzo*, brak in *Wallachijen* een opstand uit, aan welks hoofd zich bevondt zekere *Theodore*, voormaals vrijwilliger bij de Russische armée, waar hij den rang van officier bekwam en naderhand den naam van *Wladimiresco* aangenomen heeft. Deze opstand, in welken alleen *pandouren* en *arnouten* deel namen, en welke overigens, volgens de eigene verklaringen van den aanvoerder niet regtstreeks tegen de Porte maar tegen de Boijaren en publieke ambtenaren van het land gerigt was, breidde zich zoodanig uit, dat *Theodore* ongestraft een aanzienlijk gedeelte van *Klein-Wallachijen* doortrok, en men vreesde voor zijne verdere ondernemingen.

Men hoopte intusschen dat de nabij zijnde aankomst van Prins *Callimachi*, de nieuw benoemde Hospodar van *Wallachijen*, een einde zou maken aan deze wanorde, toen, eensklaps, onlusten van veel grooter aanbelang in *Moldavie* zijn uitgebarsten.

Op den 6den der maand maart is Prins *Alexander Ypsilanti*, zoon van den vorigen Hospodar van *Moldavie*, en generaal-majoor in Russischen dienst, alwaar hij voorleden jaar, buiten activiteit is gesteld, met eene talrijke bende *arnauten* van *Besfarabien* naar *Jassij* vertrokken, en heeft zich aangekondigd als de verlosser der Grieken van het Turksche bestuur. Op dien zelfden avond wierden de te *Jassij* zich bevindende *Turken*, ongeveer dertig in getal, ontwapend, en naar alle waarschijnlijkheid ter dood gebragt. Het is zeker, dat, reeds drie dagen voor de aankomst van Prins *Ypsilanti*, een opstand verzeld met bloedstorting te *Galaez* had plaats gehad, waarbij alle de Turken in die stad, welke zich niet met de vlugt hebben kunnen redden, vermoord zijn, en die stad zelve bijna gansch in den asch gelegd is.

Den 7den maart heeft Prins *Ypsilanti* menigvuldige proclamatien uitgevaardigd, zoowel aan de inwoners van *Moldavie* en *Wallachijen*, als aan de Grieksche natie in de overige provincien van het Turksch Keizerrijk.

Deze proclamatien, opgesteld in de meest hoogdravende taal van poëzij, waarin hij zich zelven verklaart als geroepen door menige duizenden zijner landgenooten, om het werk hunner verlossing te ondernemen, beschrijven den opstand van alle de Grieksche stammen als eene ouwenteling, welke reeds lang besloten was, en reeds zedert jaren door geheime patriotische genootschappen was voorbereid en nu alom rijp is voor de uitvoering; daarin is tevens uitdrukkelijk gemeld dat de ondernemers de hoop mogen voeden eener krachtdadige ondersteuning van eene groote naburige mogendheid.

Tezelfder tijd zondt Prins *Ypsilanti* een rekest, in denzelfden stijl vervat, aan Z. M. den Keizer van Rusland, en verzocht dien doorluchtigen vorst om zijne ondersteuning niet te weigeren aan de Grieksche natie, special in de twee Prinsdommen, welke aan groot gevaar blootgesteld waren.

Zoodra het bedoelde geschrift te *Laijbach* ontvangen was, vondt Z. M. Keizer *Alexander* goed, om te verklaren dat hij de onderneming van den Prins *Ypsilanti*, alleen kon beschouwen, als een gevolg van den geest van onrust, welke de tegenwoordige tijden kenschetst, en van de weinige ondervinding en ligtvaardigheid van dezen jongen mensch. Tevens heeft Z. M. besloten dat:

1°. Prins *Ypsilanti*, is uitgesloten van den Russischen dienst.

2°. Hem zal worden te kennen gegeven dat Z. M. de Keizer zijne onderneming geheel afkeurt, en dat hij nooit eenigen bijstand, van de zijde van Rusland te wachten heeft.

3°. Uitdrukkelijke bevelen worden gegeven aan den generaal graaf *Wittgenstein*, kommandant en chef der Russische troepen op de *Pruth* en in *Besfarabien*, om de striktste neutraliteit te bewaren in de onlusten, welke in de prinsdommen van *Moldavie* en *Wallachijen* zijn uitgebroken, en onder geen voorwendsel noch direct noch indirect eenig deel in dezelve te nemen.

4°. Deze besluiten zullen worden medegedeeld aan den Russischen ambassadeur te Constantinopel, met last, om dezelve aan de Porte bekend te maken; en ten einde de opregte verzekeringen te bevestigen, welke aan dezelve gegeven zijn bij gelegenheid van het laatste oproer in *Wallachijen*, zal de baron van *Strogonoff* uitdrukkelijk verklaren dat de gezindheid van Z. M. eens vooral vreemd is van alle *intrigue*, welke de rust van eenig land hoegenaamd dreigt te verstooren; dat eenige deelneming in zulke opschuddingen strijdig zoude zijn met de opregte grondbeginzelen van Zijne Keizerlijke Majesteit, en dat de Keizer in zijne betrekkingen met de Porte geen ander doel noch wensch heeft dan de handhaving en stipte naleving van de traktaten tusschen deze twee mogendheden bestaande.

Insgelijks zijn er aan den Keizerlijk Oostenrijkschen Internuncius te *Constantinopel* bevelen gegeven, om zich in denzelfden geest uitte drukken, en om aan de Porte, in de vriendelijkste bewoordingen den opregten wensch van Z. M. den Keizer te betuigen, om bij de ongekrenkte nakoming der traktaten, de vredelievende en vriendschappelijke betrekkingen, nu tusschen Oostenrijk en de verhevene Porte bestaande, ongestoord te bewaren.

BATAVIA, *den* 4 *augustus* 1821.

Met het onlangs uit Nederland aangekomen schip *Catharina Theodora*, gezagvoerder *G. J. van Walree*, is de tijding aangebragt dat de stad *Paramaribo* in de kolonie SURINAMEN, door eenen fellen brand voor het grootste gedeelte is verwoest geworden; — wij vinden ons in staat gesteld aan onze lezeren het volgende verhaal van dezen ramp te kunnen mededeelen.

PARAMARIBO, *januari* 1821.

Op zondag den 21 dezer, des middags omstreeks half twee uren, ontstond alhier brand in de keuken van een der drie huizen vooraan op het plein, welke dadelijk met zulk eene woede de overhand heeft genomen, dat niet alleen de naast belendende huizen, in zeer korten tijd, door de vlammen werden verteerd, maar dat ook zeer ras, met groote angst, werd voorzien, dat die brand, door geene der voorhanden zijnde middelen, konde worden gebluscht, en dus alleen nog maar de hoop overig bleef, om door het omverhalen van eenige huizen beneden den wind, den voortgang deszelven te stuiten. Dit eenige hulpmiddel werd dan ook zoo spoedig mogelijk en op verscheidene plaatsen in het werk gesteld; en vervolgens, toen de brand al meer en meer begon veld te winnen, op onderscheidene plaatsen herhaald, doch zonder het gewenschte gevolg, alzoo de vlam, alles om zich heen aangrijpende, en met eene ontzettende hevigheid en snelheid (zelfs tegen den wind in) voortgaande, ondanks alle aangebragte hulp, tot den anderen dag, 's morgens tusschen 8 en 9 uren, heeft voortgewoed, en in den tijd van 18 uren een getal van niet minder dan drie honderd en in de negentig huizen, (en zeker meer der dan driemaal zoo veel achtergebouwen) waaronder verscheidene groote pakhuizen, alsmede de schoon gebouwde en nog nieuwe gereformeerde-kerk, het hof van policie, de roomsche-kerk, de landswaag, de weeskamer en de burgerwacht, in de asch heeft gelegd; waardoor het beste gedeelte dezer anders zoo schoone stad, geheellijk is verwoest en in akelige puin en asch veranderd; terwijl verscheidene menschen daardoor van alles zijn beroofd en vele andere zeer wel gestelde lieden, door den brand, tot een staat van bijna behoefte zijn gebragt; want hoe zeer de meeste inwoners wel alles hebben aangewend om hunne goederen zoo veel mogelijk te bergen, zoo hebben toch verscheidene dit niet kunnen doen; en dewijl ook de brand hand over hand toenam, en vele woningen verteerde, welke men waande buiten alle bereik van de vlammen te zijn, zoo is daardoor veroorzaakt, dat vele der goederen die in zulke huizen geborgen waren, met die huizen zelve zijn verbrand; ja, de menigte der goederen welke in die huizen ter bewaring zijn gebragt, hebben vele bewoners dier huizen belet om hunne eigene goederen te kunnen uitdragen en transporteren, buiten en behalve, dat de omstandigheden en de algemeene verslagenheid, het niet mogelijk maakten, om alles te kunnen overbrengen en bewaren, al hadde men daartoe ook nog eens zoo veel tijd gehad; daar en boven het nog grootelijks is te beklagen, dat van de geredde en geborgene goederen, vele zijn gebroken, bedorven en geruïneerd en ook, helaas! niet weinig gestolen en zoek geraakt.

De hoegrootheid der schade, welke door dezen verschrikkelijken brand is veroorzaakt, laat zich voor als nog geenzins bepalen, echter geloven wij dezelve zeker niet te zullen vergrooten, wanneer wij die berekenen op zeven à acht millioenen Nederlandsche guldens; welke somme, somtijds hoog zal voorkomen aan diegenen, welke hier niet bekend zijn, doch zeker niet aan anderen, die hier bekend zijn, alzoo het beste gedeelte van de stad is afgebrand en onder de verbrande gebouwen, verscheidene groote pakhuizen en koopmans-winkels zijn geweest, die alle met kostbare koopmanschappen en ook gedeeltelijk met koloniale producten waren opgevuld, welke meest alle zijn afgebrand.

Onder dit reeds zoo enorm groot verlies, hebben wij nog te beklagen dat van eenige menschen, die ook in den brand zijn omgekomen, doch welkers getal ons nog niet precies bekend is, hoezeer hetzelve echter, Gode zij dank, niet groot zal zijn.

Voorts levert deze ramp voor ons in zijne gevolgen waarlijk een zeer droevig vooruitzigt op; echter heeft deze kolonie nog vele ressources om zich te kunnen herhalen, al is het dat ook dat dezelve dit groote verlies nooit zal te boven komen; waarmede wij ons, ook met de vurigste hoop, niet durven vleijen. Wij willen ons dus niet toegeven in de treurige denkbeelden, welke bij de beschouwing van de tegenwoordige ellende in derzelver mogelijke gevolgen ons voor den geest mogen komen, maar in vertrouwen op de Goddelijke Voorzienigheid en op de krachtdadige hulp en ondersteuning van ons Moederland, ons liever opbeuren en met moed en standvastigheid ons bevlijtigen, om tot verzachting dezer wonde; alles toe te brengen wat maar eenigzins in ons vermogen is.

Voor diegenen, welke hier bekend zijn, laten wij alhier volgen, eene opgave van dat gedeelte der stad, hetwelk door dezen brand is verwoest:

a. De geheele waterkant, van het huis van den heer *Lammens*, op den hoek van het plein tot aan de Joden Brée-straat.

b. De geheele zuidzijde van het plein, met uitzondering alleen van de drie huizen op het erf van wijlen den heer gouverneur *Friderici.*

c. De geheele Oranje-straat, met uitzondering als boven, alzoo twee van die drie huizen in deze straat uitkomen.

d. De geheele Heeren-straat tot aan den ouden Oranje-tuin, en van daar af, tot aan de Klipsteenen-straat, alleen de zuidzijde.

e. De geheele kromme Elleboog-straat.

f. De geheele Watermolen-straat.

g. De geheele Oranje-tuin; waaronder de nieuwe gereformeerde-kerk, het hof van policie en de burgerwacht.

h. De geheele heiligeweg.

i. De geheele knuffelsgracht.

k. De Wageweg-straat, aan weerskanten tot aan de Klipsteenen-straat, en van daar aan de zuidzijde, tot de eerste Dwars-straat.

l. De nieuwe Keizer-straat, van de waterkant af aan, aan weerskanten tot aan de Klipsteenen-straat; van daar de geheele noordzijde tot aan de eerste Dwars straat, en aan de zuidzijde tot aan het huis bewoond door den heer *Geiger.*

m. De geheele Catrouille-straat.

n. De Vijfzinnen-straat.

o. Een gedeelte van de Kerk-straat, van den heiligeweg tot aan de Joden Brée-straat, en van daar aan de noordzijde tot aan de Steenbakkers straat.

p. De Grave-straat, zuidzijde van het hoekhuis van wijlen den heer *Chaneuim*, tot den hoek over den heer *Steenhuijs.*

EUROPA.

PORTUGAL.

LISSABON, *den* 27 *december.*

De vreugde hier, over de verkiezing der gedeputeerden door het volk aan den dag gelegd, laat zich niet wel beschrijven; in alle straten hoorde men een blij gejuich en de illuminatie is nimmer algemeener geweest. De geringste hut was even als het fraaiste paleis geïllumineerd, en in de naburige dorpen werden vreugdevuren aangestoken. De keus van gedeputeer-

den is algemeen gevallen op mannen, die door hunne constitutionele beginselen, hunne kundigheden en rijkdommen bekend zijn; zelfs is een der leden van het gouvernement, die een grooten invloed uitoefent, gekozen.

Verscheiden koopvaardijschepen, waarvan eenige zeer korte reizen gedaan hebben, zijn sedert drie dagen uit de havens van Brazilien aangekomen, waar men bij hun vertrek niets vernomen had van het besluit van het hof van Rio-Janeiro, hetgeen couriers uit Europa verwachte. Men heeft te Rio de depêches van lord *Beresford* ontvangen, waarin hij de wijze meldt, op welke hij te Lissabon onthaald is, en over dezelve scheen men niet zeer voldaan.

(*Rotterd. Courant.*)

SPANJE.

MADRID, *den 4 januari.*

Het fregat *Nueva Veloz Mariana* is te Kadix binnengekomen met 645 duizend piasters en koloniale goederen, en tevens met de aangename tijding, dat de fregatten de *Sabina* de *Perla* en de *Diamant*, welke 36 millioen piasters aan boord hebben, dagelijks te wachten waren.

den 8 januari.

De volksklubben zijn, tot wel met genoegen der ware vrienden van de vrijheid, gesloten. Deze vergaderingen werden in de koffijhuiszalen gehouden, waar elk konde binnenkomen en spreken, en dus niet alleen de ware Vaderlandsvrienden, maar ook dikwerf intriganten het woord voerden. De heer *Mora*, die zich meermalen daar liet hooren en de vergadering, bij gelegenheid dat men die op hooger bevel wilde sluiten, tot ongehoorzaamheid tegen de wetten aanzette, is gearresteerd. Het gouvernement heeft in deze omstandigheid veel kracht getoond, en deed alles met vooroverleg en toestemming der permanente deputatie van de cortes.

Reeds bevinden zich hier eenige gedeputeerden uit Mexico, alle mannen, die bekend staan als het tegenwoordig regeringstelsel trouw toegedaan, en waarvan velen leden van de buitengewone cortes zijn geweest, waarbij zij zich door hunne talenten hebben onderscheiden.

Den 31 december is te Kadix binnengekomen het oorlogsfregat *la Constitution*, van Vera Cruz en van de Havannah komende, en, behalve eene aanzienlijke som aan piasters, eene rijke lading medebrengende. Men schat het gemunte zilver, door dit schip aangebragt, op meer dan 16 millioenen francs, terwijl het daar en boven nog 2941 mark zilverwerk inhad.

(*Rotterd. Courant.*)

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 18 januari.*

Den 20sten zal de verjaardag van den droevigen dood van den ongelukkigen *Lodewijk XVI* in alle kerken des rijks gevierd worden. De Koning heeft deswegens aan Zijne Eminentie den Kardinaal-Aartsbisschop van Parijs het volgende geschreven:

„Wij naderen den smartelijken verjaardag van den 21sten januari. De gebruiken der kerk laten niet toe op zondagen den heiligen dienst, aan dien dag van rouw gewijd, uit te oefenen; weshalve ons voornemen is, dat dezelve op zaturdag den 20 januari zal gevierd worden. Wij willen, dat er geene redevoeringen noch lijkreden zullen uitgesproken worden, en dat men zich bepalen zal met van den predikstoel voor te lezen het testament van onzen doorluchtigen en teeder beminden broeder; die verhevene en treffende beschikking, waarin zijne godvruchtigheid en grootheid van ziel doorstralen, zonder daarbij eenige aanmerking te voegen. Deze tot geen ander einde dienende, bidden wij God, dat hij u in zijne heilige en waardige bescherming neme.

„In het kasteel der Tuilerien den 29 januari 1821.

(*geteekend*) „LODEWIJK."

De fransche brik de *Gustave Cesar*, van de haven van Marseille, is in den nacht van den 27 december bij de kust van Katalonien door een zeeroover aangetast, doch heeft het geluk gehad van dezelfs enterhaken en kabels te hebben kunnen kappen en door de duisternis te ontkomen. De brik had echter veel schade geleden en was naar Setges gevlugt, waar de kaper nog eene vergeefsche poging waagde om haar meester te worden, waarna zij in de haven van Barcelona is geboegseerd om aldaar te repareren. Door de donkerheid van den nacht had men niet kunnen opnemen hoe sterk de kaper, noch hoe groot zijne equipagie was; echter had men veel gewapend volk daarop gezien, dat verschillende talen sprak.

De drie kapers, welke zich in dien omtrek ophouden, hebben in weinig dagen tijds negen koopvaardijschepen genomen, waarvan er vijf naar Barcelona bestemd waren. Men heeft van Barcelona een vaartuig, met twaalf stukken gewapend en met 60 koppen bemand, uitgezonden om op die roovers jagt te maken, terwijl de koophandel ook eene chebeck met 25 man tot hetzelfde einde in zee heeft gezonden. De kommandant der marine van Toulon en de kamer van koophandel van Marseille hebben berigt gekregen van deze omstandigheid, en men neemt de noodige maatregelen, om onze kusten van de zeeschuimers te bevrijden.

(*Rotterd. Courant.*)

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN, *den 5 januari.*

Een der dagbladen van de oppositie-partij deelt het volgend artikel mede:

Met veel bijval verneemt men, dat er een standbeeld ter eere van den deugdzamen Koning *George III* zal opgerigt worden.

Gisteren hebben de inwoners van het Kerspel van Lameth eene vergadering gehouden in eene herberg te Kensington, waar zij twee adressen hebben gestemd, van welken het eerste aan den Koning gerigt is en het verzoek inhoudt, dat Zijne Majesteit zijne tegenwoordige Ministers zoude afzetten, en het andere aan de Koningin moet aangeboden worden, om haar geluk te wenschen met den uitslag der tegen haar gevoerde procedure. Daar en heeft men nog besloten eene petitie aan het Huis der Gemeenten te zenden, om hetzelve te smeken van alles wat mogelijk is te doen, ten einde de naam der Koningin wederom in de gebeden zoude geplaatst worden. Een der Redenaars, die in deze zamenkomst het woord gevoerd hebben, merkte aan, dat men aan de inwoners van Lameth niet konde verwijten, zoo als men gewoonlijk aan de voorstanders der Koningin doet, dat zij ongodsdienstig zijn, dewijl zij nog onlangs eene som van 60,000 pond st. geschonken hadden voor het bouwen van nieuwe kerken.

Een bediende van den franschen Ambassadeur den Hertog *Decazes*, *Grenier* genaamd, die gewoon was, wanneer Zijne Excellentie zijn landgoed te Harrow bewoont, de depêches naar London en van daar weder terug te brengen, is den 31 dezer, des avonds te paard naar het landgoed terugkeerende, door vijf gewapende personen aangevallen; op de vlugheid van zijn paard vertrouwende, trachtte hij hen te ontsnappen, maar werd, daar zij ook op goede paarden gezeten waren, onophoudelijk vervolgd, en ontving zoo dikwerf zijne vervolgers hem bereiken konden, verscheide sabelhouwen, tot dat hij eindelijk, eenen zijweg inslaande, het geluk had, een huis te bereiken, waarvan de bewoners op zijn geschreeuw uitkwamen, hetgeen de moordenaars de vlugt deed nemen; *Grenier* is deerlijk, echter niet doodelijk, gewond, en meent, dat zijne vervolgers oude militairen waren, daar zij zoo goed met de sabel omgingen. De Ambassadeur heeft van dit voorval aan Lord *Sidmouth*, Minister van binnenlandsche zaken, kennis gegeven; die terstond aan de Politie bevolen heeft, de grootste moeite aan te wenden, om de daders te ontdekken; terwijl Zijne Majesteit hem gemagtigd heeft eene proclamatie uit te vaardigen, waarbij eene premie van 200 pond sterling uitgeloofd wordt aan een ieder, die de schuldigen doet kennen.

In een brief van een officier van een der oorlogschepen, die bij St. Helena dienst doen, vindt men eenige bijzonderheden, omtrent het nieuwe huis, dat te Longwood voor *Bonaparte* gebouwd is. Hetzelve ligt op een afstand van omtrent 150 roeden van zijn tegenwoordig verblijf, en gelijkt veel naar een engelsch landhuis; behalve dat het slechts eene verdieping en twee vleugels heeft. Het huis bevat in alles 57 vertrekken, waarvan de kamer, voor de boekerij bestemd, de fraaiste is. In de tegenwoordige maand januari, dacht men, dat *Bonaparte* het zoude gaan bewonen. Zeer zelden kan men dezen zien; hij staat zeer vroeg des ochtends op, rijdt te paard de eenzaamste plaatsen rond, en werkt verders vlijtig in zijnen tuin, waar hij den tijd meestal met spitten doorbrengt. Nog altijd weigert hij vreemdelingen te ontvangen.

den 12 januari.

Men heeft hier de droevige tijding ontvangen van het geheel verbranden van het transportschip de *Abeona*, van 328 tonnen, onder kommando van den luitenant ter zee *Midge*, hetwelk in october laatstleden van Greenock met kolonisten naar de Kaap de Goede Hoop gezeild is. Den 25 november tegen den middag bevond zich het schip op 4 grad. 30 minuten noorderbreedte, en 25 gr. 30 min. westerlengte, toen men ontdekte, dat er brand in het schip ontstaan was, welke zoo hevig toenam, dat men niet meer dan drie kleine booten konde in zee brengen, en het takel afbrande, waarmede men de groote sloep moest over boord zetten. In deze drie booten konden van eene equipagie van 21 man en van 140 landverhuizers, zoo mannen, vrouwen als kinderen, niet meerder dan 49 personen geborgen worden, te weten: van de equipagie veertien man, waaronder de Luitenant, de chirurgijn, de schipper en de tweede stuurman, en van de kolonisten alleen tien mannen, drie vrouwen, zestien jongens en zes meisjes. De eerste stuurman weigerde in de booten te komen en verklaarde in het lot te willen deelen der ongelukkigen, die geen middel hadden, om van het brandend schip af te raken. De personen, die met de booten ontvlugt waren, hadden zoo weinig voorraad van levensmiddelen bij zich, dat zij zeker van gebrek zouden hebben moeten omkomen, zoo zij den volgenden dag niet door een portugeesch schip, dat van Bahia kwam, waren ontdekt en aan boord genomen, waarmede zij naar Lissabon voeren, na eenigen tijd vergeefs gekruist te hebben in den omtrek van de plaats, waar het schip verbrand was, ten einde te trachten van eenige der ongelukkigen, die op stukken van het wrak mogten drijven, te vinden. Alle de geredden zijn van Lissabon te Greenock aangekomen, behalve tien weeskinderen, welke de engelsche factorie te Lissabon onder hare bescherming genomen heeft.

(*Rotterd. Courant.*)

NEDERLANDEN.

BRUSSEL, *den 10 januari.*

Er is door Zijne Majesteit eene speciale commissie benoemd, bestaande uit de heeren *Fagel* en *Keverberg*, Staatsraden, *van Snellinck*, *de Moor* en *de Blie*, Referendarissen van de eerste klasse, welke belast is, om den staat der gevangen- en verbeterhuizen des Koningrijks te onderzoeken, en tevens de noodige veranderingen op te geven, die in dezen tak van algemeen bestuur zouden kunnen worden ingevoerd.

(*Rotterd. Courant.*)

gedeelte van hun traktement in Nederland hebben betaalbaar gesteld, zal worden uitbetaald *vier-en-twintig* stuivers Nederlandsch courant voor elke gulden Indisch; en dat hetgeen, ter zake van de vroeger plaats gehad hebbende wijze van betaling, met *twintig* stuivers Nederlandsch courant voor éene Indische gulden, aan de geconstitueerden mogt competeren, nog in den loop van dit jaar aan dezelven zal worden uitgereikt.

Batavia, den 25sten juli 1821.

De fungerende resident.

BLOM.

Bekendmaking.

DE fungerende resident van Batavia zal, ingevolge daartoe bekomen autorisatie, op zaturdag den 5 augustus aanstaande, aan het lokaal van het kleeding-magazijn publiek doen opveilen en verkoopen eenige aldaar zich bevindende beschadigde lijwaten, goenie zakken en voorts zoodanige goederen, als ten dien dage zullen worden voorgebragt.

Batavia, den 27 juli 1821.

De fungerende resident voornoemd,

BLOM.

Bekendmaking.

DE fungerende resident van Batavia, daartoe behoorlijk geautoriseerd, brengt bij deze ter kennisse van één ieder, dat, van heden af, eene inschrijving is geopend, voor de leverancie van ONHARIGE PADIE, gedurende den tijd van één jaar benoodigd voor cavallerie paarden in deze residentie; bij noodigt mitsdien de gegadigden, de inschrijvings billetten, vóór of op den 15 augustus aanstaanden, ten zijnen kantore in te zenden.

Batavia, den 30 juli 1821.

De fungerende resident voornoemd.

BLOM.

Bekendmaking.

DE inspecteur van financien en waarnemend resident van Samarang, maakt hiermede aan één ieder, die het zoude mogen aangaan bekend.

Dat ten gevolge van het gestatueerde bij publicatie door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal op den 6den dezer, in Rade genomen, gedurende de maanden augustus en september aanstaande, dagelijks met uitzondering van zon- en feestdagen, aan het bureau van den algemeenen ontvanger alhier zal worden gevaceerd, tot het ontvangen van de belasting, van het half percent op de waarde der vaste en onroerende goederen, binnen en buiten de stad, in de residentie Samarang gelegen.

Samarang, den 26 juli 1821.

De insp. van financien waarn. resident.

H. J. DOMIS.

DE kommandant en directeur der koloniale zee-magt, zal ingevolge besluit Zijner Excellencie den Heer Gouverneur Generaal van den 11den juni jl., no. 5, te Sourabaija, op den 15den augustus aanstaande, 's morgens ten acht uren aan 's lands marine magazijnen, ten overstaan van den onder-kommissaris aldaar, aan de meestbiedende doen verkoopen eene partij onbekwame marine goederen, en kunnen de gegadigdens tot bekoming van nadere informatie, zich adresseren bij den genoemden onder-kommissaris te Sourabaija.

Batavia, den 25 juli 1821.

De kommandant en directeur voornoemd,

VAN SCHULER.

Advertentie.

DE hoofd-inspecteur van den waterstaat verwittigt de eigenaren van tuinen en erven langs den molenvlietschen-dijk, dat zoo verre de beschoeijing wordt vernieuwd, de door hun geplaatste trappen, stijgers, enz. moeten worden afgebroken en weggenomen, tot zoo lange die werkzaamheden zijn volvoerd.

Batavia, den 20 juli 1821.

De hoofd-insp. voornd.

J. PEEREBOOM, Bz.

** DE weeskamer te Batavia, verzoekt elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is aan de boedels van de navolgende alhier abintestato overledene personen, als van *Jean Baptiste Henri Renaud* en *Anthonie Francisko Alves*, daarvan aan haar aangifte of betaling te doen.

Batavia, den 5 augustus 1821.

Op last van de weeskamer.

De sekretaris,

J. G. DE BOOSER.

DE president en gecommitteerde leden in de wees- en boedelkamer te Samarang, verzoeken elk en een iegelijk, die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is aan de boedels van den alhier ab-intestato overleden chinees *Khow Gean* en den chinees *Khoe Atoa*, daarvan aan hun binnen den tijd van drie maanden, aangifte of betaling te doen.

Op last van dezelve.

De provisioneele secretaris.

J. A. CLIGNETT, jun.

Samarang, 11 juli 1821.

DE president en gecommitteerde in de desolate boedelkamer, verzoeken krachtens resolutie van den raad van justitie in dato 18 juli 1821, elk en een iegelijk die iets te vorderen heeft van, dan wel schuldig is, aan den boedel van de te Magelang insolvent overleden *Charles Henrij Coster*, daarvan aan hun binnen den tijd van drie maanden aangifte of betaling te doen.

Samarang, den 26 juli 1821.

Ter ordonnantie van dezelve.

De provisioneele secretaris.

J. A. CLIGNETT.

Edictale Citatie.

ALZOO de fiskaal bij den raad van justitie te Sourabaija, *Jacobus Cornelis Schmidt*, van genoemde rade R. O. heeft geobtineerd appointement van dagvaarding bij edicte, tegen allen en een iegelijk, die eenig regt of actie mogten pretenderen, op eene te Passarouang liggende partij van ongeveer zestig pikels ongezuiverde koffij, van de jaren 1816 en 1817 herkomstig, welke op grond van aldaar bestaan hebbende plaatselijke bevelen, bij geringe kwantiteiten zijn aangehaald geworden.

Zoo is het, dat door mij *Johan Jacob Otto Sommerkamp*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemden raad, bij deze voor de derde maal *ex super abundante* worden gedagvaard, alle en een iegelijk, die eenig regt of actie mogten pretenderen, op genoemde te Passarouang liggende partij van ongeveer zestig pikels ongezuiverde koffij, van de jaren 1816 en 1817 herkomstig, welke op grond van aldaar bestaan hebbende plaatselijke bevelen, bij geringe kwantiteiten zijn aangehaald, om te compareren dan wel gemagtigden te zenden ter fiskaals rolle van meermelden raad, welke gehouden zal worden op woensdag den 29 augustus aanstaande, des morgens ten half acht ure precies, in het lokaal boven het residents kantoor alhier, ten einde de eischer R. O. te zien dienen van intendit met de verificatoire bescheiden dien specterende, en deswege naar stijl te procederen, sub pœne van bij non-comparitie de bovengenoemde koffij aan den lande vervallen verklaard te zien.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd te Sourabaija den 26 juli 1821.

De gezworen exploiteur voornoemd.

J. J. O. SOMMERKAMP.

Post-kantoor te Batavia.

WORDT ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Batavia pakketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden.

naar	schip	kapitein
Amsterdam,	*Ned. Cornelia Sara*,	J. Marcussen.
Dito,	*Jan & Cornelis*,	Jacob Duijff.
Middelburg,	*Ned. Johanna Maria*,	F. Jonker.
Rotterdam,	*Eng. Fort William*,	A. Glass.
London,	*Northumbrian*,	Lawson.
Nieuw Holland,	*Jane*,	Santerland
Rotterdam,	*Amk. Bingham*,	W. Teming.
Mauritius,	*Eng. brik Fannij*,	J. B. Smith.

De brieven of pakketten uit de oostelijke districten kunnen ter verdere verzending onder adres van den postmeester, aan de post-kantoren te Samarang en Sourabaija worden bezorgd.

BATAVIA, *den 3 juli 1821.*

De postmeester,

C. J. CANTER VISSCHER.

Post-kantoor te Samarang.

WORDT bij deze aan het publiek bekend gemaakt, dat de volgende schepen en mindere vaartuigen in lading liggen om naar Europa en andere havens in Indiën te vertrekken.

Naar Baltimore --- Amerik. schip *North Point*, W. Schenington, in den loop van de maand augustus.
„ *New-York en Amsterdam* --- Amerik. schip *Romulus*, J. Lovett, den 1 augustus.
„ *Amsterdam* --- Amerik. schip *William Penn*, S. Smith, in den loop van de maand augustus.
„ *Brugge & Amsterdam* --- Ned. schip *Flora*, W. Blom, do. do.
„ *Trenganoe* --- Mal. sala sala *Sirie Tanjong*, Wandien, do. do.
„ *Pontiana* --- Mal. pantjallang Mohammat Sale, do. do
„ *Dito.* --- Mal. toop Raja Sahat, do. do.
„ *Trengenoe* --- Mal. pantjallang Abdul Samat, do. do.
„ *Cheribon & Riouw* --- Chin. toop Liem Tjongtian, do. do.
„ *Pontiana* --- Boeginees pantjallang Brahamina, do. do.
„ *Dito.* --- Boeginees pantjallang Oea Karie, do. do.
„ *Pagang* --- Mal. toop Wansoe, do. do.

Brieven of paketten kunnen ter verzending met bovengemelde schepen en vaartuigen, aan het post-kantoor, bezorgd worden.

SAMARANG, *den 28 juli 1821.*

De fungerend postmeester,

C. L. TEMMINCK.

Post-kantoor te Sourabaija.

WORDT ter kennisse van het publiek gebragt dat aan het post-kantoor Sourabaija, paketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden met de gemeldene vaartuigen, welke in deze aanstaande maand staan te vertrekken; als:

Van Griesse naar { Pontina *Padoakan*, Saif Oeming,
Dito. *Toop*, Tawak.

SOURABAIJA, *den 28sten junij 1821.*

De postmeester

J. VAN ZEIJL.

** Getrouwd,

R. J. DURAN, *1ste luitenant officier van kleeding en wapening, bij het bataillon infanterie van linie no. 25,*

met

A. M. HORSTMAN, weduwe *van Damme.*

** Getrouwd,

Capt. JOSEPH DRURY, *Royal Navy.*

met

A. W. VAN RIJCK, wed.

J. A. VAN BRAAM

Batavia, 1 augustus 1821.

** Op den 2den van deze maand, verloste te Samarang, zeer voorspoedig van een welgeschapen zoon *C. J. W. van Pankuijs*, huisvrouw van

L. H. VAN REEDE VAN OUDTSHOORN.

Salatiga, den 6 juli 1821.

** HEDEN is zeer voorspoedig van een zoon bevallen, mevrouw *J. W. van Doorninck*, weduwe van wijlen den heer *M. van Doorninck.*

Buitenzorg, 15 juli 1821.

** HEDEN morgen ten 4 ure, verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen zoon *Anna Elisabeth Vintzen*, geliefde huisvrouw van

H. A. PLOEM.

Apoth. 1ste klasse bij het militaire hosp. te Samarang.

Samarang, 6 juli 1821.

(*Zie verder het tweede Bijvoegsel.*)

TWEEDE BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, den 4 AUGUSTUS, 1821.

(Vervolg van het Bijvoegsel.)

HEDEN is voorspoedig van eenen welgeschapen zoon bevallen de geliefde echtgenoote van J. DUPUY.

Padang, den 9 junij 1821.

HET kindje, dat ons op den 9den dezer werd geschonken, is ons in dezen vroegen morgen weder door den dood ontrukt. J. DUPUY.

Padang, 16 junij 1821.

BIRTH. At Padang on the 9th June, the Lady of Mr. *DuPuy*, Resident of that place, of a Son, who departed this life early in the morning of the 16th following.

MIJNE geliefde huisvrouw *P. J. Spaan*, beviel heden voorspoedig van eene dochter. H. B. DEIJERMANS.

Radja Gelo, 16 juli 1821.

HEDEN verloste voorspoedig van een zoon, de geliefde echtgenoote van F. DE CHAUVIGNIJ DE BLOT.

Rijswijk bij Batavia, 31 juli 1821.

HEDEN verloste ontijdig van twee dochters, waarvan eene in leven, vrouwe *Marie Justine Frederika Livinia van Tuijlingen*, geliefde echtgenoote van R. H. CATEAU VAN ROSEVELT.

Sourabaija, 20 juli 1821.

Op den 2den november 1820, is te Surinamo, in den ouderdom van ruim 44 jaren, overleden *Nicolaas Veeckens*, broeder van ARNOLDUS CONSTANTINUS VEECKENS.

HEDEN overleed alhier tot mijne innige droefenis, aan de thans heerschende ziekte, mijne geliefde huisvrouw *J. C. Moriatk*, in den ouderdom van 44 jaren, 6 maanden en 28 dagen, en na eene echtverbintenis van 26 jaren, 5 maanden, en 20 dagen. GERRIT NIEUWLAND.

Japara, den 20 juli 1821.

Op den 11 juli 1821, is te Tjanjor, in den ouderdom van ongeveer 38 jaren, overleden de heer *Matthew Franks*.

HET heeft den Almagtigen behaagd, onzen geliefden en dierbaren vader *Barend van den Worm*, heden in den hoogen ouderdom van 75 jaren en 3 maanden, na eene kortstondige bedlegering aan verval van krachten, door den dood in zijne eeuwige heerlijkheid overtenemen; wij zien ons door dit verlies in de diepste droefheid gedompeld, doch wij moeten ons getroosten en het oog steeds vestigen op hem, die over het lot zijner schepselen naar zijne Goddelijke wijsheid beschikt.

Uit onzer aller naam, J. VAN DEN WORM.

Samarang, den 5 julij 1821.

EEN onzer tweelingen, zijnde de jongst geborene op den 16 juni, is ons heden op den 18 juli, door den dood uit onze liefde armen ontrukt.

A. SCHEURKOGEL, *Pr. der maleische gemeente.*
HELENA GROEN.

HEDEN overleed ons tedergeliefd en eenigst zoontje *August Alberth*, na eene ziekte van slechts vijf dagen, in den bloeijenden ouderdom van vier en een half jaar.

Batavia, 18 juli 1821.

J. J. HEMLER,
M. A. A. HEMLER, *geb.* LOCHMAN.

HET behaagde God, om ons verlies van een onzer tweelingen op den 18 dezer, heden te vergrooten met ook het tweede door den dood aan onze liefde te ontrukken.

A. SCHEURKOGEL, *Pr. der Maleische gem.*
L. SCHEURKOGEL.

Weltevreden, 23 juli 1821. *Geb.* GROEN.

HEDEN overleed tot mijne grievendste smart, na eene ziekte van 32 dagen, in den ouderdom van 34 jaren, en na eene korte echtverbintenis van zes maanden, *Anna Margaretha Smit*, mijne dergeliefde echtgenoote van

D. HENDRIKS, *Officier van kleeding bij het 1ste batn. 5de regement artillerie.*

Sourabaija, den 15 juli 1821.

OP den 22 juli is, in den ouderdom van 23 jaren, overleden de heer *Jean Baptiste Henri Renaud*, in leven kommies ten kantore van den Algemeenen Ontvanger te Batavia.

Advertentie.

DE heer *Hubert Renard*, tweede luitenant bij het regiment huzaren n°. 7, ridder van het Legioen van Eer, overleden te Salatiga den 9 juli 1821.

Wordt verzocht ieder, welke iets te pretenderen heeft of verschuldigd is, daarvan opgave of betaling te doen, uiterlijk voor of op medio augustus aanstaande, zullende hierna geene reclames meer worden aangenomen. *De test. executeuren.*

H. DE KONING, ritmeester.
J. G. GOSSELING, 1ste lt.

Salatiga, 20 juli 1821.

Oproeping.

ALLE welke eenige pretentie mogten hebben ten lasten van wijlen den heer *Barend van den Worm*, kunnen dezelve dadelijk komen ontvangen ten huize van den ondergeteekenden, terwijl tevens ieder welke gelden verschuldigd mogten wezen, verzocht worden, die binnen den tijd van zes weken te komen betalen.

J. VAN DEN WORM, *Testamentaire Executeur.*

Samarang, 20 julij 1821.

DE ondergeteekende roept bij deze nogmaals op, alle degenen, welke vermeenen mogten eenige wettige pretentien te hebben, ten lasten van wijlen haré echtgenoot den wel edele gestr. heer *Adolph van Barnau*, in leven 1ste luitenant en leeraar bij de militaire school alhier, om dezelve binnen den tijd van zes weken na date dezer te komen ontvangen, terwijl na dien tijd geene pretentien hoegenaamd zullen worden aangenomen ofte eenige betalingen meerder gedaan.

E. VAN DEN WORM, weduwe BARNAU.

Samarang, 20 julij 1821.

DEGENEN, die iets te pretenderen hebben, aan den boedel van wijlen den op den 11 julij in het hospitaal te Weltevreden, overleden 2den luitenant *Collen*, van het 18 regiment, gelieven daarvan opgave te doen binnen den tijd van twee maanden.

De kommissarissen in gemelden boedel,
VRIESE, *kapt.*
MEIJERZIEK, *2de luit.*

ALLE degenen, welke iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen de weduwe *A. M. Thijssens*, geboren *Saisen*, op den 5 julij jl. in het kampement Weltevreden overleden, worden verzocht, daarvan binnen den tijd van zes weken, opgave of betaling te doen, aan de ondergeteekende testamentaire executeuren.

A. DE KOCK VAN LEEUWEN. *Kapt. onder directeur der art.*
W. A. ROEST, *kapitein bij den algemeenen staf.*

Batavia, 31 juli 1821.

Advertentie.

ALLE degenen, welke iets te pretenderen hebben of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *F. van der Well*, in leven apothecar der 1ste klasse bij het militaire hospitaal te Simpang, op den 25 juni overleden, gelieven daarvan opgave of betaling te doen binnen den tijd van zes weken, aan de ondergeteekende executeuren.

M. LICHTE, *Apothecar der 2de klasse.*
A. E. REIJNST, *Apothecar der 3de klasse.*

Sourabaija, den 5 juli 1821.

DEGEENE, welke iets te pretenderen hebben, addresseren zich aan den heer *de Veije*, president van de weeskamer te Sourabaija, zijnde gemagtigde van den kapt: luitenant ter zee *J. J. Kraatij*, die naar Europa vertrekt.

Advertisement.

ALL persons having any claims on the Estate of the late *Wm. Leslie*, are requested to make the same known to *J. Trail* and *G. Livett*, his Executors, to whom those indebted to him are requested to make their payments.

J. TRAIL.
GEO. LIVETT.

Batavia, July 26th, 1821.

Advertisement.

ALL persons having any claims on the Estate of the late *George H. Lindsay*, Commander of the ship Samdanny, are requested to make the same known to *J. Trail* and *G. Livett*, his Executors, to whom those indebted to him are requested to make their payments.

J. TRAIL.
GEO. LIVETT.

Batavia, July 27th, 1821.

WIE eenige vordering aan mij heeft, believe zulke uiterst in vier weken te willen opgeven.

MULLER, *inspecteur v. P. Bandas.*

Batavia, den 31 julij 1821.

DIEGENEN, welke iets te pretenderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den overleden 2de luitenant-kwartiermeester van het battaillon infanterie *Lutter*, vervoegen zich voor den 15 september, aan de ondergeteekendens.

VAN MERSTRAETEN, *kapt.*
MILAR, *1ste luitenant.*
Kommissarisen.

Weltevreden, 3 augustus 1821.

DE ondergeteekende voor eenigen tijd naar Europa vertrekkende, roept op een ieder, welke iets van hem te vorderen heeft of verschuldigd is binnen den tijd van 14 dagen.

C. J. BENOIST, *offic. van gezondh.*

Weltevreden, den 3 augustus 1821.

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende vendutien worden gehouden, als:

Op maandag den 6den augustus 1821.

VOOR het negotie-huis van de heeren *van Putten & Co.*, staande in de binnen nieuwpoort-straat, van goud- zilver- plect-

en glaswerken, galanterien, &a., hartslederen handschoenen, zwarte mans hoeden, scheer-zeep en dito messen, parfumerien, lazen en wortelhout, borstels, porceleinen, dames kleeden, omslag doeken, lakens en kasimieren, hammen, kasen, genever en azijn op bottels.

Op dingsdag den 7den augustus 1821.

VOOR het huis van den heer *J. Scheller*, staande buiten de nieuwpoort-straat, van rijtuigen, paarden, zadels en toomen, &a., voorts van wijn de grave en madera, likeuren, cognac brandewijn, genever, orgels, schilderijen, teekenpapier, schrijflessinaars, kinder speelgoed, vrouwen kousen, vogel-kooijen, Luiksche kurken, rooktabak, porceleinen, pendules, diverse Japansche goederen, en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

Op woensdag den 8sten augustus 1821.

VOOR de woning van den chirurgijn der tweede klasse *Haagen*, in het hospitaal te Weltevreden, van wagens, paarden, huismeubelen, en wat verder dien dag zal worden te voorschijn gebragt.

Op donderdag den 9den augustus 1821.

VOOR het negotie-huis van de heeren *van Rijck, Prediger & Co.*, staande in de binnen nieuwpoort-straat, van salpeter, zeilgaren, zeildoeken, ledige vaatwerken, fijne lakens en kasimieren, grove lakens voor rijtuig bekleeding, gemalen krijt, sabels, zilverwerken, spiegels, en eene partij europische metzelsteenen, &a.

Op vrijdag den 10den augustus 1821.

TEN overstaan van eene kommissie uit het kollegie van weesmeesteren, voor het huis van den bode *T. Alexanders*, staande op de voorrei buiten de voormalige rotterdammerpoort, van huismeubelen, goud- en zilverwerken, kleederen, en wat verder op dien dag zal worden ten toon gesteld, nagelaten door wijlen *Anthonio Francisco Silvis* en mejufvrouw *Sluiterman*.

Op zaturdag den 11den augustus 1821.

TEN overstaan van den raad van justitie te Batavia, voor het huis van *Schouten*, staande buiten de nieuwpoort-straat, bij executie achtergehaalde goederen, bestaande in wagens, paarden, huismeubelen en slaven.

En precies om 11 uren.

De navolgende vastigheden, als: voor rekening van den heer *J. A. Beijvanck*.

Zekere twee stukken tuin- wei- en zaailand, waarvan het eerste stuk bebouwd is met een steenen huis, kombuis en dispens van steenen en bamboesen, een lombong van bamboesen, alsmede een duiven hok op steenen pilaren, en twee steenen koekralen op houten stijlen, alles met pannen gedekt, benevens een speelhuis en wagenloots op houten stijlen, idem slaven vertrekken, alle van bamboesen met adap gedekt, &a., staande en gelegen 3 a 4 uren gaans zuidwaards buiten deze stad, op Tjililitan, of in het oosterveld het 21 deel van het blok L, sub no. 199.

Alsmede de 3 vastigheden, geannonceerd in de courant no. 29 en 30, zie edictale citatie van den deurwaarder van den raad van justitie *Schouten*, de dato 18 juli 1821.

Zijnde de belendingen op het vendu-kantoor te zien.

Op den 10den augustus 1821

ZAL door vendumeesteren ten overstaan van eene kommissie uit den raad van justitie te Batavia, krachtens appointement condemnatoir de dato 13 april 1820, en 7 junij 1821, worden verkocht ter plaatse, alwaar ten dien dage vendutie zal gehouden worden, de volgende vastigheden:

No. 1. Zeker erf, bebouwd met een groot steenen huis, araks-brandereij, een steenen pedak en pakhuis, ect. staande en gelegen in de zuider voorstad of in het oosterveld het 28 deel van het blok L, sub no. 3, 40 en 45.

2. Zeker erf, bebouwd met een groot steenen huis op de chineesche manier getimmerd; kombuis, dispens en eenige kamers, paarden stal en wagen huis ect. staande en gelegen buiten deze stads-poort diest, aan de westzijde van de revier crocot, in het westerveld het 6de deel van het blok O, sub no. 98.

3. Zekere twee stukken tuin-landen, waarvan het tweede stuk tuin-land, het gewezen fort jaccatra, en de beesten markt, thans te zamen getrokken en tot een gemaakt, bebouwd met een steenen huis, eene zaal op steenen rollagen, dispens, kombuis, slaven vertrekken, mede van steen; een wagen-huis en paarden stal van planken, alles met pannen gedekt, staande en gelegen zuid-oostwaards buiten deze stad in het oosterveld het 24 deel van het blok L, sub no. 10, ten regten no. 9, 10 en 12.

Voorts zoo als de gedachte vastigheden ter plaatse voorschreven gelegen en toebehoorende zijn, no. 1 en no. 2 aan den chinees *I-o Liangko* en no. 3 *James Dalgairens*.

Daaromme is er iemand, die eenig regt, actie of toezegging op de voorschreven vastigheden zoude willen pretenderen, en zich opposeren tegen de voorschrevene executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

Die gading heeft om de voorschreven vastigheden te koopen, kome ten dage, ure en plaatse voorschreven, aanhoren de konditien en doe zijn profijt.

Aldus gedaan en gepubliceerd, na voorgaande klokslag van de puije van het raadhuis te Batavia, op den 18den juli 1821.

SMOUTEN.

1ste deurwaarder.

Advertentie.

Op zaturdag, den 18 augustus 1821,

des morgens ten 9 ure,

ZAL door den griffier van den raad van justitie te Samarang, ingevolge appointement van executie door welmelden raad, in dato 21 juli 1821 verleend, ten overstaan van eene kommissie uit dien raad, voor het raadhuis te Samarang, verkooping worden gehouden, van de prauw sala sala, thans bekend onder den naam van brik MAXIMA, groot ongeveer vijftig koijangs, met dies inventaris, liggende in de monding der rivier te Torbaija, en toebehoorende aan den arabier *Hadjie Aboe Bakar Moedim*.

Zullende de inventaris van gemeld vaartuig, dagelijks (zon- en feestdagen uitgezonderd) van des morgens 7 tot des namiddags 1 uur, ter visie liggen op de griffie van den raad voornoemd.

Daaromme is er iemand, die eenig regt, actie of toezegging, op het voorschreven vaartuig zoude willen pretenderen, en zich opposeren tegen de voorschreven executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekenden bekend.

Die gading hebben, om het voorschreven vaartuig te koopen, die komen ten dage, ure en plaatse voorschreven, aanhoore de conditien van verkoop en doen hun profijt.

Aldus gedaan en gepubliceerd, voor de puije van het raadhuis, te Samarang, den 26 julij 1821.

D. PIJL.

Eerste deurw. en gezw. expl. bij den raad van justitie voornd.

Vendu - advertissement.

Op vrijdag den 24 augustus 1821.

ZAL door de desolate boedelkamer te Samarang, ten overstaan van eene kommissie uit hun midden, voor het sterfhuis van wijlen *Nicolaus Anthonij Holmberg de Beckfelt*, publiek worden verkocht:

Zeker tuinland, met het daarop staande steenen huis en bijgebouwen, staande en gelegen aan den weg van Bodjong.

Een welbebouwd steenen huis, erve en bijgebouwen, binnen deze stad gelegen aan de zoogenaamde heeren-straat.

Voorts eenige slaven, zoomede eene fraaije verzameling wel geconditioneerde boeken, waarvan de catalogus dagelijks te zien is, zoo ter 'slands drukkerij te Batavia, als bij den ondergeteekenden, provisioneele secretaris van de desolate boedelkamer te Samarang.

Ter ordonnantie van president en gecommitteerde leden in de desolate boedel.

De provisioneele secretaris.

J. A. CLIGNETT, jun.

OP den 15 october aanstaande, zal per publieke vendutie, de nalatenschap van den heer *P. Skelton*, verkocht worden, huisraad, paarden en wagens.

Het huis, kan door een ieder, die hetzelve wenschen te koopen, gezien worden, gedurende de maanden augustus en september. De catalogus van het huisraad zal voor de dagen der verkooping uitgegeven worden; te bevragen bij *Skelton & Co.*

For Sale,

On the 15th October next.

THE HOUSE, FURNITURE, HORSES AND CARRIAGES, of the late *Philip Skelton*, Esq. will be Sold by Public Auction, on the premises. The House may be viewed by any person wishing to become a purchaser, during the months of August and September.

Catalogues of the Furniture &c. will be distributed previous to the day of Sale, and further particulars may be known on application to Messrs. *Skelton & Co.*

G. DROST, presenteert uit de hand te koop, zijn tuin bij rijswijk, door hem zelfs bewoond, met of zonder inventaris; zoo mede eene fraaije verzameling van schilderijen, teekeningen en prenten, waaronder verscheiden stukken van voorname meesters, ook noch eene nette en welgeconditioneerde bibliotheek, waarbij een mooi assortement van regtsgeleerde werken, dagelijks voor een ieder te zien.

Te koop.

EEN HUIS EN TUIN, onder noordwijk, te bevragen bij den notaris *Bussingh.*

Uit de hand te koop,

Voor Afbraak,

EEN groot huis en stalling, staande en gelegen in de koestraat, aan de westzijde, laatstelijk bewoond geweest, door den weledelen gestrengen heer *W. J. Cranssen*, te bevragen bij *W. J. de Haart*, in de binnen nieuwpoort-straat.

Te koop of te huur.

EEN woonhuis in de binnen Nieuwpoort-straat, te bevragen bij den eigenaar,

J. C. CLAUS.

Uit de hand te koop.

HET onlangs van Amsterdam, alhier gearriveerde, gekoperde Nederlandsche schip CATHARINA THEODORA, gevoerd door kapitein *G. J. van Walree*, te leveren voor Amsterdam of ter dezer reede, op zeer voordelige conditien.

Hetzelve is groot 140 lasten, snelzeilend, van eene ruime inventaris voorzien en in staat dadelijk zee te kiezen.

Te bevragen bij de agenten
VAN RIJCK, PREDIGER & CO., en
COLVILLE, JUTTING & CO.

Batavia, 1 augustus 1821.

For Sale.

THE HOUSE, formerly occupied by Mr. *Peter Jessen*, situated on the Konings-plein.

Enquire of *Jessen, Trail & Co.*

Te koop.

EENE slavin, oud 21 jaar, te bevragen bij C. FISSER.

IN het magazijn van *Stahl & Kemper*, is te bekomen, Utrechts bier uit de brouwerij de Aker, Zeeuwsche chocolade met baniljes, chateau margau en diverse andere fijne wijnen en andere goederen meer.

E. CORNELESSEN, neemt de vrijheid hiermede te berigten, dat hij zijn magazijn heeft verplaatst in de binnen nieuwpoort-straat bij de nieuwpoort, in het huis van ouds bekend onder den naam van stads apotheek, alwaar hij het genoegen heeft aantebieden tot de billijkste prijzen, bij de vorige advertentie gemelde diverse artikelen, waarbij sedert nog is aangekomen, gerookte zalm, hollandsche haring, lakens enz.

Batavia, den 17 julí 1821.

MET het schip CATHARINA THEODORA, kapitein *C. J. van Walree*, nu van Amsterdam alhier gearriveerd, zijn aan den ondergeteekenden aangebragt; gerookte zalm in blikken, gebraden kalfschijven, gebraden osseschijven, rolpens, mootzalm, banket, koek, keukenzuuren, vruchten op brandewijn, pruimedanten, anchovisch, haring, besfengeleij, tuinboontjes, bloemkool, boter, kaas, hammen, wijn van bijzondere goede kwaliteit, alle welke artikelen hij hiermede ten minsten prijzen te koop aanbied, zoo als ook de diverse andere artikelen nog bij hem voorhanden, waaronder ook Magnifique piano fortes, kust snuif, en een medicijn kistje, geschikt voor eene familie om op reize te gebruiken.

E. CORNELESSEN.

In de voormalige stads-apotheek.

Te koop.

BIJ de gebroeders *Baijnen*, beste aalbesien sap.

Advertentie.

DE agenten van het Nederlandsche schip CATHARINA THEODORA, kapitein *C. J. van Walree*, bieden factuursgewijs te koop aan, de navolgende met dien bodem aangebragte goederen, opgeslagen in de pakhuizen van de ondergeteekenden, als: touwwerken, ijzerwerken, schalen en gewigten, seltzerwater, hammen, kasen, gerookt vleesch en tongen, anchovisch, stokvisch, koek en banket, pleijter beelden, boeken, eau de cologne, goude epauletten, sjerpen, etc. fraaije christallen lustres, zeildoek, etc. etc.

VAN RIJCK, PREDIGER & CO.

Batavia, 1 augustus 1821.

Passage

Naar Ostende & Amsterdam,

MET het snelzeilend gekoperde fregat schip FLORA, gezagvoerder *W. Blom*, is bijzonder wel voor passagiers ingerigt, zal tegen ultimo augustus van Samarang zeilen en deze plaats aandoen. Adres, te Samarang de gezaghebber, en alhier *van Rijck Prediger & Co.*

Batavia, 19 juli 1821.

Freight or Passage,

TO ENGLAND.

THE Ship DICK, Capt. *Harrison*, will sail in about two months, is ready to receive Cargo on Freight, and having comfortable accommodations. Passage may be obtained for Individuals or Families desirous of proceeding home.

Apply to *Jessen, Trail & Co.*

FOR BENCOOLEN, MADRAS, AND CALCUTTA.

THE Brig JOHN SHORE, Captain *Pridham*, will sail about the 15th inst. and take Freight or Passengers for the above destinations. Apply to the Commander, or Messrs. *Deans & Co.*

Batavia, 2d August 1821.

Vracht en Passage,

Naar Amsterdam,

MET het snelzeilende, gekoperde fregat schip ANTOINETTA & JACOBA, gezaghebber *D. Kraijer*, adres bij gemelden kapitein, ten kantore van

ROMSWINCKEL & BRANDT.

Vracht en Passage,

Naar Amsterdam.

MET het snelzeilende, gekoperde schip WATERLOO, gezaghebber *N. Henken*, adres bij gemelden gezagvoerder, ten kantore van

ROMSWINCKEL & BRANDT.

Vracht en Passage,

Naar de Nederlanden.

MET het snelzeilend, gekoperd fregat schip AUGUSTE, kapitein *Bezemer*, zeer geschikt tot den overvoer van passagiers, en zal zoo spoedig mogelijk zeilen. Adres bij *Colville, Jutting & Co.*

Batavia, 4 augustus 1821.

Vracht en passage,

Naar de Nederlanden.

MET, het zeer snelzeilend, gekoperd fregat-schip de JONGE ANTHONIJ, kapitein *Jacometti*, extra geschikt tot den overvoer van passagiers, vertrekt half october. Adres bij *Colville, Jutting & Co.*

Batavia, 4 augustus 1821.

JAVASCHE

Zee-assurantie Societeit.

IN eene op heden gehouden algemeene vergadering van actie-houders, zijn tot mede-directeuren, met en benevens,

Den heer *B. van Sterckenborgh Jutting.*
" *J. Schill.*
" *J. C. Romswinckel.*

verkozen:

Den heer *R. Morris.*
" *J. Smulders.*
" *G. C. van Rijck.*

in plaats van de aftredende directeuren:

Den heer *P. Jessen.*
" *D. A. Fraser.*
" *G. Haswell.*

Namens de directie.

H. BLOM, *secretaris*

Batavia, 28 juli 1821.

DE ondergeteekende pachter van het *oorgeld der paarden en rijtuigen*, adverteert bij deze, dat ten zijnen huize zal worden gevaceerd, ter ontvangst der belastingen, geheven op de paarden en rijtuigen, uitgezonderd zon- en feestdagen, beginnende met den eersten tot den laatsten augustus aanstaande, overeenkomstig 's gouvernements conditien bij denzelven ter visie liggende.

Sourabaija, den 17 julij 1821.

J. C. HEERHUIJSEN.

Advertentie.

DE ondergeteekende pachter der belasting van het *oorgeld der paarden en rijtuigen*, maakt bij dezen aan elk ingezeten der residentie Samarang kennelijk, dat dezelve zal vaceren ten zijnen kantore in de Hoogendorp-stroomstraat, van den 1sten augustus tot ultimo september aanstaande, tot het ontvangen dezer belasting en het doen van opgave, hoe veel paarden elk ingezeten mogt verkiezen aanteboude, zoo mede eene gelijke opgave van de te houdene rijtuigen door maleijers, chinezen, arabieren en mooren, onder opmerking dat degenen, welke daarin nalatig blijven, zullen vervallen in de boete bij de pacht-conditie bepaald.

C. C. DONKEL.

Samarang, 27 juli 1821.

Advertentie.

EEN ieder die eenige informatie geven kan omtrent *Sophia Gomez*, weleer woonagtig te Calcutta, zal bij het geven van zoodanige informatie voor haar favorable tijdingen kunnen erlangen, zich adresserende bij JESSEN, TRAIL & CO.

Advertisement.

ANY person who can give information concerning SOPHIA GOMEZ, formerly of Calcutta, will hear of something to her advantage, by applying to the undersigned. JESSEN, TRAIL & CO.

1st August 1821.

Bekendmaking.

DE ondergeteekende zich refererende aan de annonces in de courant van dato 13 september 1817 en 6 januari 1821, declareet zich voor niemand als borg verder te blijven considereren, en verzoekt een ieder om van hem te willen incasseren, wat hij nog debet zijn mogt, zoo als het hem aangenaam zal wezen te mogen ontvangen hetgeen men hem nog te betalen heeft, daar zijn vertrek van hier spoedig plaats vinden, en na dien tijd niets meer betaald worden zal.

Verders dient tot narigt, dat de heeren *J. Schill* en *H. Blom*, zich wel met de waarneming zijner onafgedane zaken hebben willen chargeren, en als zoodanig aangesteld zijn.

J. VAN REENEN.

Batavia, 3 augustus 1821.

J. A. ESCHE, voornemens zijnde deszelfs zaken te vereffenen, verzoekt dat alle degenen, waarvoor hij zich als borg geinterponeerd heeft, zich uiterlijk voor of op ultimo augustus aanstaande van anderen borgen te voorzien, houdende hij zich na gem. tijdvak, van zijne verpligting als borg ontslagen.

Sourabaija, den 24 juli 1821.

ANNONCEERT zijn vertrek naar de Nederlanden. GöHRING,

Cap. kapitein.

D. L. BAUMGARDT heeft tot zijne gemagtigden aangesteld de heeren *J. Doornik en P. M. Meijer.*

Batavia, den 25 juli 1821.

Advertentie.

DE ondergeteekende voor een korten tijd deze kolonie verlatende, heeft tot zijne gemagtigde benoemd de heeren *C. Lindam en W. F. Lunel.*

A. HERVEL.

Advertisement.

THE Public is hereby informed, that the old Firm of DEANS, SCOTT & COMP. of Java, was dissolved on the 30th April last past, and that from and after the 1st May of this year, a new Copartnership has been entered into between *John Deans, Robert Scott,* and *Robert Morris*, for the purpose of conducting Local Trade and General Agency at the City of Batavia, under the Firm of DEANS & COMP. who are authorized to call in, adjust, and settle all transactions and concerns of the old Firm. DEANS & CO.

Batavia, 1 July 1821.

ALL persons having demands upon the late Firm of Messrs. *Deans, Scott & Co.* are hereby requested to submit the same for adjustment to Messrs. *Deans & Co.* and all persons indebted to that Concern, will be pleased to discharge the same without delay. DEANS & CO.

Batavia, 1 July 1821.

AUDIENTIE.

HET geëerd publiek wordt bij dezen geïnformeerd, dat de ondergeteekende dagelijks te spreken is van 8 tot 12 uren, de zon- en feestdagen uitgezonderd ten zijne huize in de binnen nieuwpoortstraat.

WIJSZIJNSCHIJ.

Batavia, 26 *juli* 1821.

OUDERS welke genegen zijn, hunne kinderen naar Nederland te zenden, onder toezigt gedurende de reis, van eene fatzoenlijke weduwe, welke gaarne twee à drie kinderen voor eene vrije passage op dien voet derwaards wenschte te vergezellen, adresseren zich aan 's lands drukkerij, onder de letters WN.

DE ondergeteekende aangesteld tot eersten onderwijzer bij de school te Batavia, voornemens zijnde daarbij tevens eene kost-school op te rigten, heeft de eer zulks ter kennis van het publiek te brengen, verzoekende diegenen, welke hunne kinderen of pupillen aan zijne zorg willen aanbetrouwen, omtrent de voorwaarden met hem overeentekomen.

W. KIELA.

Batavia, 2 *augustus* 1821.

Advertentie.

FATZOENLIJKE lieden, mits buiten de stad Batavia woonachtig, welke genegen mogten zijn *een heer* bij hun voor kost en inwoning te hebben, mits kunnende afstaan twee kamers en een stalling voor acht paarden, vervoegen zich ter 's lands drukkerij.

IEMAND verlangt in de Koestraat of vooraan op Molenvliet, eenige luchtige en ruime kamers tot het houden van comptoir en verdere inwoning bij eene fatzoenlijke familie, en zoo spoedig mogelijk adres ter drukkerij onder letter H.

MEN verlangt een kantoor-bedienden, adres ter drukkerij, onder letter A.

DAAR de courant voor het ontvangen van het rapport der dagelijksche sterfte aan de *Cholera Morbus*, nagenoeg was opgemaakt, deelen wij hetzelve liever *hieronder* mede, dan deze opgave door de late inzending terug te houden.

De fung: redacteur.

BATAVIA, 3 *augustus*.

Opgave der *dagelijksche* sterfte aan de *Cholera Morbus* volgens de rapporten der onderscheidene residentien.

In de residentie	Bantam . . .	30	menschen
,, ,,	Batavia,	onbeduidend.	
,, ,,	Preang. Reg.		,,
,, ,,	Samarang;		
Stad en voorsteden		5	menschen.
Regentschap Samarang,		onbeduidend.	
,,	Kandal	8	menschen.
,,	Damak	5	,,
In de residentie	Sourakarta, . . .	5	,,
,, ,,	Japara	9	,,
,, ,,	Rembang, niet opgegeven.		
,, ,,	Grissee,	65	menschen.
,, ,,	Sourabaija;		
	Stad en campongs.	8	,,
	Buiten districten.	99	,,
In de residentie	Passarouang.	7	,,
,, ,,	Bezoekie,	29	,,
Op het eiland	Madura.		,,
Residentie Sumanap, . . .		61	,,
Regentschap Bancallang.		118	,,
,,	Pamacassang.	5	,,

In de residentien, welke in het bovenstaande berigt niet vermeld zijn, heeft de ziekte geheel opgehouden.

GEDRUKT TE BATAVIA,
ter Lands Drukkerij.